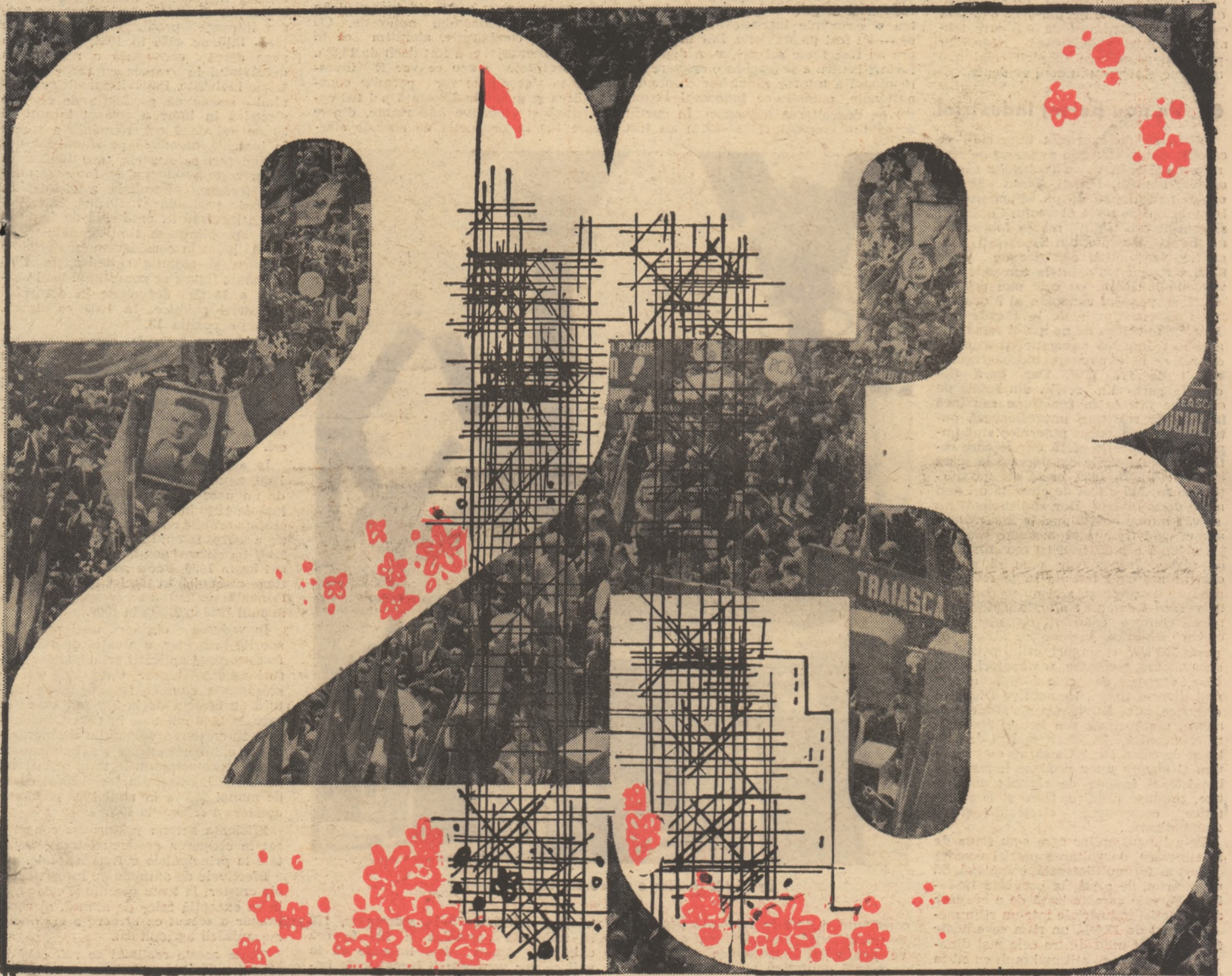

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Trăiască a XXVI-a aniversare
a eliberării României de sub jugul fascist!**

august

DIN SUMAR :

● Ritm și modernizare ● Un planiglob cu stegulețe ●
Pentru ca străzile să nu devină cascade Niagara ● Lupul,
capra și... „planta matematică” ● Uimitoarele revelații ale
creierului ● Eva (contemporană) și șarpele ● Recomandări
balneoclimaterice.

34
ANUL XXVI
21 AUGUST 1970
(1327)

Sărbătorirea celei de a 26-a aniversări a eliberării țării noastre constituie un potrivit prilej de a trece în revistă realizările unui popor harnic și talentat, îndrumat cu înțelepciune de Partidul Comunist Român în toate domeniile de activitate. Această retrospectivă asupra vastului panoramic al economiei românești dez-

văluie într-o dinamică concludentă șirul de interdependențe, la scară tot mai înaltă, dintre efortul întregului popor și efectul obținut, proiectează în existența noastră națională dimensiuni economice și sociale cu totul deosebite.

RITM ȘI MODERNIZARE

Dr. Ion Răvar

Director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică

Comarate cu situația economică a României antebelice, realizările industriei noastre pot fi apreciate ca un uriaș salt înainte. Acest salt este rezultatul unei munci perseverente, bazată pe temelii științifice, efectuată de poporul nostru în scopul traducerii în fapte a politicii de industrializare socialistă elaborată de Partidul Comunist Român. Iar roadele sînt evidente. România se prezintă astăzi nu numai ca un vast șantier în care se construiesc uzine moderne, puternice hidrocentrale, fabrici modern utilate, vaste cartiere de locuințe, impozante edificii social-culturale, dar și ca o țară în care efortul continuu de echipare tehnică, eficiența valorificării materiilor prime și asimilarea tehnicii celei mai moderne sînt pretutindeni evidente.

● Un nou peisaj industrial

Este greu de exprimat impresia pe care o produc siluetele noilor uzine chimice răsărite în Valea Troțușului sau în orașele Ploiești, Pitești, Tîrgu Mureș, uriașa hală, lungă de un kilometru, a laminorului de tablă al noului Combinat siderurgic din Galați, marea fabrică de mașini și agregate din București, elegante locomotive electrice de peste 6 000 C.P., interminabilele convoaie de vagoane încărcate cu cele mai diferite mărfuri, peisajul ciclopian al hidrocentralei în construcție de la Porțile de Fier, unde ecluza de pe malul românesc a și fost deschisă navigației și a intrat definitiv în exploatare hidroagregatul nr. 1 de 178 MW. Dar, dacă flecare în parte din zecile, din sutele de obiective intrate în funcțiune sau încă în curs de realizare impresionează puternic, nu mai puțin puternice sînt impresiile pe care le oferă cifrele care reflectează realizările considerate la scara întregii țări. În 1969, arată ele, producția industrială a fost de circa 15 ori mai mare decît în 1938. Dar statisticienii nu se văd numai o dată puși în încurcătură atunci cînd trebuie să compare producția actuală a industriei cu cea dinainte de război. Într-adevăr, cum să procedezi atunci cînd trebuie să te referi la produse despre care nici nu se pomenea în vechea Românie: aluminiu, îngrășăminte chimice, coloranți organici, cauciucuri sintetice, turbine cu aburi de peste 500 kW, strunguri, utilaj petrolier, excavatoare, tractoare, semănători, combine, vagoane de cale ferată de cele mai diverse tipuri, locomotive Diesel și electrice, nave fluviale și maritime, rulmenți, prefabricate din beton, aparatură electronică, frigidere, mașini de spălat și de cusut etc. ? Ca să nu mai insistăm și asupra altor produse industriale inexistente înainte de război: antibiotice, produse plastice, fibre și fire sintetice, componente electronice și de automatizare...

De-a lungul anilor care s-au scurs de la eliberare, dezvoltarea patriei noastre a fost astfel multilaterală, complexă. Să ne referim, de pildă, la perioada 1951—1969. Ea este caracterizată de o creștere a producției industriale într-un ritm mediu anual de 13,0%, un ritm care poate fi considerat unul dintre cele mai dinamice din lume, cu atît mai mult cu cît în această perioadă, intervalul de timp necesar dublării producției industriale a fost de 5—7 ani, cu alte cuvinte de 2—2,5 ori mai scurt ca în majoritatea țărilor lumii.

Succesele cantitative deosebite consemnate în perioada analizată au fost însoțite de procese calitative, care an de an și-au pus tot mai puternic amprenta asupra dezvoltării economice. Expresia sintetică a schimbărilor calitative fundamentale petrecute în economia noastră o constituie, în primul rînd, consolidarea poziției industriei ca ramură dominantă, conducătoare în ansamblul economiei naționale, participarea ei într-o proporție crescîndă la crearea venitului național. Industria a devenit sectorul de vîrf al economiei, și cifrele o dovedesc. Astfel, în timp ce în 1938 partea industriei în venitul național reprezenta 30,8%, în 1969 ea a atins 57,4% și aceasta pentru un venit național de 5,6 ori mai ridicat. Ca o caracteristică a dezvoltării industriei se desprinde accentuarea rolului jucat de factorul eficiență economică. Complexul de acțiuni și măsuri întreprinse pe linia reducerii cheltuielilor de producție și a ridicării gradului de rentabilitate s-a adăugat hotărîtor ca un alt element important

de ridicare calitativă a activității industriale, a gradului de eficiență economică. Conform unui calcul, o reducere cu 1% a prețului de cost a producției industriale echivalează, la nivelul anului 1970, cu o economie absolută de circa 2,3 miliarde lei.

Bineînțeles, toate acestea au necesitat sacrificii. A fost, de pildă, o perioadă în care investițiile în extensia potențialului industrial al țării — baza necesară pentru o economie într-adevăr înfloritoare — au fost insuficiente. Dar în ultimii ani au fost luate măsuri, s-au depus eforturi pentru a se asigura o creștere armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, punîndu-se îndeosebi accentul pe dezvoltarea industriei. În cursul actualului cincinal (1966—1970) au fost

mare decît în 1938, în 1980 va crește de 34—39 ori în raport cu același an.

● Perspective

În scopul asigurării realizării acestor obiective, se prevede ca, în cursul viitorului cincinal, 28—30% din venitul național să fie vărsate fondurilor de acumulare, sursă de investiții în dezvoltarea economiei naționale. Cu titlu de comparație, amintim că în 1958 procentajul n-a fost decît de 14,8%. Importantele sume ce vor fi investite în economie vor permite construirea și darea în folosință a 1100 capacități și obiective importante, dintre care 100 în producția de energie elec-

creșteri sensibile ale producției în întreaga industrie. Conform Directivelor celui de al X-lea Congres al P.C.R., în 1975 România va produce 10—10,5 milioane tone de oțel, față de 3,4 milioane în 1965. În 1980, producția de energie electrică pe cap de locuitor va fi de 3000—3400 kWh, față de 905 în 1965. În următorii cinci ani, producția de fire și fibre chimice va crește cu 70—97%. Semnificativ pentru dezvoltarea ramurilor moderne ale economiei este și faptul că pînă în 1975 industria mecanică, metalurgia, chimia și energia electrică vor reprezenta 54% din întreaga producție industrială a țării, față de 40% în 1965, ceea ce va avea drept consecință o reducere a decalajului în raport cu țările industriale înaintate. Potrivit calculelor și ținînd seama că producția de energie electrică în lume a crescut în ultimii 30 de ani de 9 ori, România a trecut în ierarhia mondială pe rîndul 20, depășind țări ca Austria sau Belgia. În ce privește producția de fontă și aliaje feroase, România a cîștigat în aceeași perioadă 7 locuri, ocupînd acum locul 16 în producția de fontă și deci apropiindu-se simțitor de Suedia. Dacă luăm în considerare materialele plastice și rășinile sintetice, în 1956 România figura pe penultimul loc în cadrul a 18 țări dezvoltate în domeniul industriei chimice. În 1969 ea figura, însă, pe poziția 13.

După cum se vede, expansiunea industrială situează țara noastră pe locuri din ce în ce mai înaintate. Conform prevederilor Directivelor celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, în următorii 10 ani producția industrială va crește de 2—2,3 ori.

În același timp, la sfîrșitul anului 1969, agricultura țării noastre dispunea de un parc de 101.906 tractoare fizice, față de 4 049 în 1938 și 13.713 în 1950. Suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic a scăzut în anul 1969 la 96 ha, față de 2.493 ha cît revinea în 1938 și respectiv 684 ha în 1950. Ponderele forței de tracțiune mecanică în totalul forței de tracțiune din agricultură a crescut de la 20% în anul 1950 la 91,2% în 1969.

În vederea obținerii unei producții sporite la hectar, o atenție deosebită a fost acordată aplicării principalelor măsuri agrozootehnice. Cantitățile de îngrășăminte chimice folosite în agricultură au crescut de la 370 mii tone în 1960, la 1846 mii tone în 1969. Concomitent cu creșterea volumului de îngrășăminte chimice aplicate s-a îmbunătățit și structura acestora. În timp ce în 1960, ponderea îngrășămintelor azotoase era de numai 22,2%, în anul 1969 ponderea acestora a crescut la 49,6%.

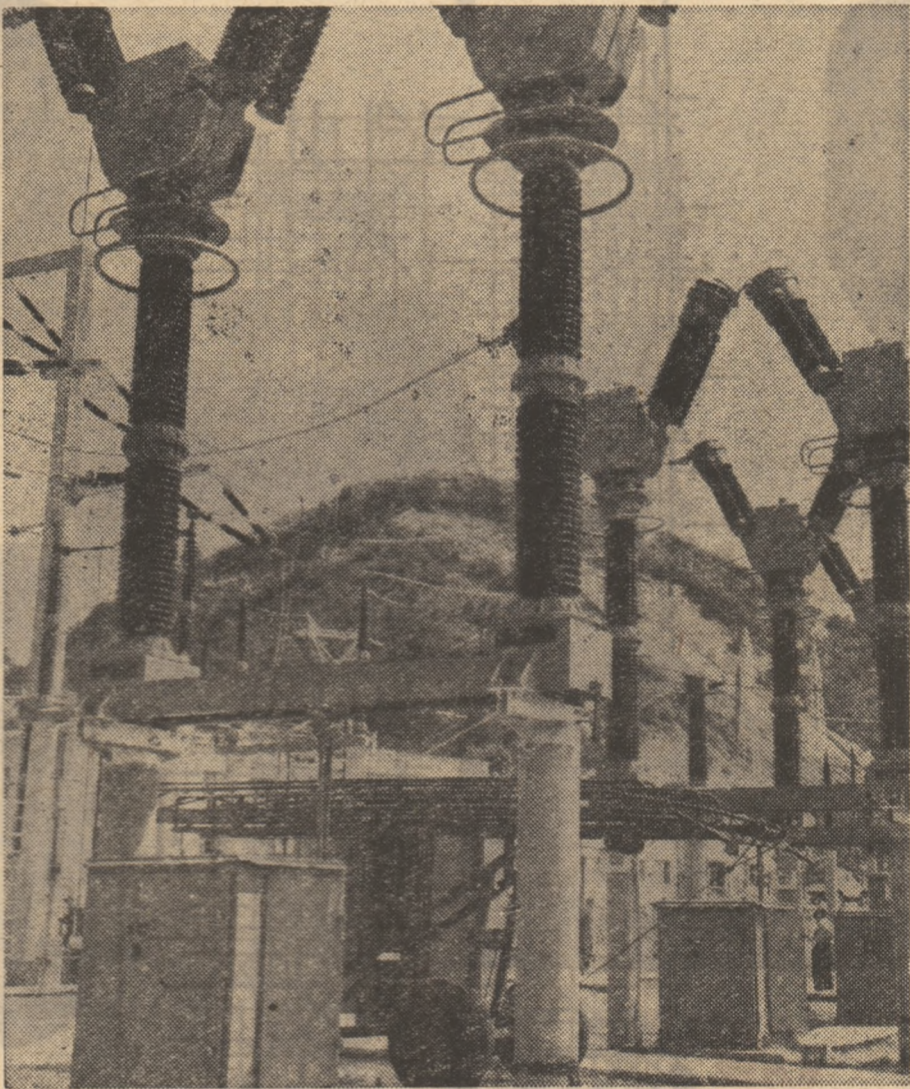
Eficiența acestor măsuri s-a concretizat în creșterea producției totale vegetale la principalele culturi agricole.

Efectivele de animale au înregistrat și ele creșteri la toate speciile și categoriile cu excepția celor de muncă, al căror număr a scăzut ca urmare a extinderii mecanizării agriculturii.

Toate aceste realizări se reflectă în ritmul ridicat de creștere a venitului național. Creșterea venitului național permite sporirea veniturilor populației. Astfel, salariul mediu nominal al salariaților pe întreaga economie națională a crescut față de 1950 de peste 3,5 ori. Au crescut de asemenea și veniturile reale ale țărănimii. Populația a obținut venituri importante și din fondurile sociale de consum. Numai de la bugetul de stat s-au alocat în anul 1969, față de 1965, cu 51% mai multe fonduri pentru învățămînt, cultură, artă și știință, sănătate și asistență socială, asigurări sociale etc.

Consumul populației a crescut an de an, creșteri însemnate înregistrîndu-se îndeosebi la bunurile de folosință îndelungată.

În felul acesta se va realiza aspirația de a apropia rapid România de nivelul țărilor cu economie înaintată atît în ce privește producția, productivitatea muncii, cît și venitul național pe cap de locuitor. Prefacerile care survin continuu în sectorul industriei vor avea drept rezultat ridicarea poporului român pe noi culmi ale bunei stări și civilizației.

La Porțile de Fier, o adevărată cetate a luminii

construite și date în folosință peste 700 de noi obiective industriale și capacități de producție. Schimbările structurale, de esență calitativă au vizat cu precădere accentuarea caracterului modern al producției industriale. Opțiunile partidului și statului în domeniul dezvoltării industriei au oglindit și oglindesc în continuare această modernizare generală a producției. Se constată preocuparea pentru îmbunătățirea structurii producției industriale, luîndu-se în considerare necesitatea obiectivă de a acorda cu consecvență prioritate dezvoltării producției mijloacelelor de producție, a ramurilor hotărîtoare, definitorii pentru profilul unei industrii moderne, de care este legată pătrunderea progresului tehnic în economie, valorificarea superioară a resurselor materiale. Eforturile în această direcție vor fi, cum e și firesc, continuate. Directivele celui de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român prevăd creșterea producției industriale în cursul viitorului cincinal (1971—1975) cu un ritm mediu de 8,5—9,5%. Dacă la prima vedere acest ritm poate părea inferior celui din anii precedenți, e lesne de înțeles că aceste procentaje se aplică la o producție mai ridicată decît înainte vreme. Producția industrială care, în 1970, va fi de 17 ori mai

trică și termică, 70 în siderurgie, 170 în industria mecanică și 180 în cea chimică. Apare deci limpede că în anii ce vor veni vor fi înregistrate importante creșteri în ramurile moderne, decisive pentru progresul tehnic și economic al țării: electrificarea, metalurgia, producția de mașini și utilaje din ce în ce mai complexe, diferite fire și fibre sintetice, materii plastice și alte produse chimice. Încă de pe acum, în comparație cu anul 1938, producția de energie electrică și termică a fost multiplicată cu aproximativ 52, aceea a industriei mecanice și uzinării metalelor cu 41, a industriei chimice cu 74, siderurgiei cu 20. În momentul de față, un singur cuptor Martin al Combinatului de la Hunedoara dă anual o producție de oțel mai mare decît cea a întregii țări în 1938. Numai în cursul actualului cincinal s-au fabricat peste 2000 de noi tipuri de mașini, utilaje și instalații, îndeosebi în sectorul mașinilor-unelte, aparatură electrică și electronică. În comparație cu anul 1960, în 1969 industria chimică — petrol, sare, gaz metan, minereuri neferoase — a produs de peste 10 ori mai multe îngrășăminte chimice, de 20 de ori mai multe fire și fibre sintetice, de 11 ori mai multe materiale plastice și rășini sintetice.

Anii care vor veni vor înregistra

Avem toate condițiile să realizăm cu succes ceea ce ne propunem; în 1975 România se va situa la un nivel de dezvoltare mult mai ridicat decât astăzi, va deveni o puternică forță a sistemului socialist mondial, a mișcării progresiste din întreaga lume

NICOLAE CEAUȘESCU

Planiglobul acoperă un perete întreg. Continentele răsfricate pe întinsul hărții ne privesc cu ochii zecilor de stegulețe roșii înfipte pe meridiane și paralele. Fiecare steguleț marchează o țară: Republica Democrată Germană, Republica Socialistă Cehoslovacă, Franța — în Europa; Venezuela, Brazilia — în America Latină; Iranul, India, Pakistanul — în Asia; Algeria, Kenya, Etiopia — în Africa...

Privim harta împreună cu inginerul Ion Persu, directorul tehnic al Uzinei „Tractorul” din Brașov. În urmă cu mai bine de 22 de ani, când în această uzină se fabrica primul tractor românesc (un I.A.R. pe roți, de 38 de cai putere) pe atunci foarte tânărul inginer Ion Persu îi acorda, ca șef al serviciului de control, certificatul de calitate. A acordat apoi certificate asemănătoare altor tipuri de tractoare din ce în ce mai perfecționate ce luau drumul ogoarelor românești. Și nu numai al acestora. Pentru că asemenea multor altor produse de înaltă tehnicitate realizate de industria românească în anii ce au trecut de la eliberarea țării de sub jugul fascist (utilaje petroliere, mașini-unelte, mașini și utilaje pentru industria chimică, instalații complexe etc.), tractoarele românești au început să fie tot mai cerute și apreciate și peste hotare. Iar astăzi ele pot fi întâlnite pe ogoarele a peste 50 de țări.

Tractorul străbate ogorul cu un suflu ritmic și viguros, trăgând după el un plug care răscolește adinc pământul. Tehnicianul Ștefan Anton privește figura zimbătoare a tractoristului. În urechi îi răsună încă cuvintele rostite de acesta: „Tractor romano, helihib” (tractorul românesc e foarte bun). Le-a auzit de nenumărate ori, de când lucrează în Iran în cadrul „Service”-ului asigurat de uzina din Brașov pentru tractoarele românești exportate în această țară. Și totuși, de câte ori le aude din nou, Ștefan Anton trăiește același sentiment de bucurie intensă. Poate pentru că a avut prilejul să lucreze la fabricarea primelor tractoare românești pentru export. Era prin 1952. Două KD-uri pe șenile, de câte 35 cai putere, au fost primii mesageri ai uzinei brașovene peste hotarele patriei. De atunci, aprecierea: „tractorul românesc e foarte bun” a început să fie rostită din ce în ce mai des, în tot mai multe limbi. În Iran, ea se referă la miile de tractoare românești, de cele mai moderne tipuri, care pot fi întâlnite în diferite provincii ale acestei țări. Ea însumează multe eforturi ale colectivului uzinei brașovene pentru a aduce perfecționări tehnice tractoarelor exportate în Iran (ca și în alte țări, de altfel), în funcție de condițiile specifice de climă și teren din această țară. Perfecționări realizate pe baza sugestiilor făcute de specialiștii români, oameni cu o înaltă calificare, care lucrează în cadrul „Service”-ului din Iran, un grup de vreo 40 de tehnicieni, conduși de inginerul Ion Teședeanu, fostul tehnolog șef al secției de montaj al Uzinei „Tractorul” (care și-a adus contribuția la pregătirea majorității prototipurilor de tractoare românești). Ei sînt aceia care asigură buna funcționare a tractoarelor românești, contribuind în același timp și la pregătirea cadrelor locale de mecanizatori. Ștefan Anton, bunăoară, a avut sub îndrumarea lui mai mulți tineri iranieni — Rașid, Memet, Bozorc, Hussein și alții, cărora le-a transmis fără zgîrcenie din cunoștințele și experiența sa.

Dar, în cazul Iranului, stegulețul roșu înfipt pe hartă reprezintă mai mult decât o țară în care se exportă tractoare românești.

Cu numai trei ani în urmă, aceste locuri din împrejurimile nordice ale Tabrizului¹⁾ ofereau privirilor aspec-

tul dezolant al unor terenuri sterpe. Astăzi, însă, peisajul e dominat de o masivă și modernă construcție industrială — prima fabrică de tractoare din Iran, construită în cadrul colaborării economice dintre cele două țări, pe baza unor proiecte tehnice românești, cu utilaje și cu asistență tehnică românească.

Zilele însoțite ale primăverii acestul

final. (În cadrul Acordului de cooperare economică și tehnică încheiat în 1966 între România și Iran sînt prevăzute construirea fabricii de la Tabriz, precum și livrarea a 20 000 de tractoare dintre care 500 în subansamble — așa-numitele seturi CKD — care au asigurat începutul funcționării liniei de montaj).

Cînd la capătul liniei de montaj a

obișnuit cu locurile și cu oamenii, pînă au învățat să rostescă în românește cuvintele uzuale, care le îngăduiau o comunicare directă cu colegii lor români.

În primăvara anului trecut, un eveniment inedit a atras atenția secției de montaj general a uzinei brașovenei tehnicienii iranieni care făcuseră practic în această secție hotărîrea, împreună cu cei care i-au instruit, să dea o probă de lucru destul de complicată și anume să monteze singuri un tractor „Universal”.

Lucrul a început din zori. Specialiștii iranieni au montat piesă cu piesă, ansamblu cu ansamblu, pînă ce tractorul a apărut strălucitor și suplu — ca și acum — la capătul liniei de montaj. Înainte ca tractorul să pornească spre parcul de rodaj, cei ce-l montaseră au ținut să se fotografieze în jurul lui, alături de colegii lor români...

Privind primul tractor fabricat la Tabriz, Salehi Bijan și-a amintit de mesajul transmis, înainte de a se reîntoarce în Iran, prin intermediul ziarului de uzină „Tractorul”, întregului colectiv al uzinei: „Vă mulțumim din inimă, prieteni, pentru amabilitatea cu care ne-ați ajutat să ne însușim, în cele opt luni de învățatură, cunoștințele care ne vor fi deosebit de prețioase în activitatea ce o vom desfășura în uzina pe care o construim în țara noastră”.

N-au trecut decât câteva luni de cînd la capătul liniei de montaj a apărut primul tractor iranian și, pe la mijlocul lunii iulie, pe poarta uzinei din Tabriz a ieșit tractorul purtînd numărul 1 000. Cu acest prilej, conducerea uzinei iranieni a adresat mulțumirile sale specialiștilor români pentru sprijinul tehnic acordat.

În timp ce secția de montaj a tinerei uzine de tractoare din Tabriz trăia momentul solemn al intrării în funcțiune, în modernul centru școlar aflat în incinta uzinei (proiectat de specialiștii români în colaborare cu cei iranieni) începea pregătirea cadrelor necesare dezvoltării viitoare a fabricii. Iar pe șantier, sub îndrumarea specialiștilor români, se desfășurau într-un ritm intens lucrările din etapa a doua de construcție. Lucrări care vor asigura fabricarea tractoarelor iranieni din piese produse în majoritatea lor (87 la sută) chiar în această uzină. Mai mult, la cererea părții iranieni, proiectanții români au conceput toate construcțiile din această a doua etapă (patru turnătorii, forjă, atelierele de prelucrare mecanice, de presaj, de roți dințate etc.) la asemenea dimensiuni, încît să poată deservi nu numai fabrica de tractoare, ci și alte întreprinderi iranieni. Atelierul de roți dințate, bunăoară, va putea deveni în viitor o fabrică independentă care va produce și pentru alți beneficiari. Fabrica de tractoare de la Tabriz va deveni astfel un nucleu industrial în jurul căruia se vor putea dezvolta și alte întreprinderi.

Pentru toate aceste construcții, proiectanții români au propus soluții moderne care au fost extrem de apreciate. Turnătoriile de fontă și oțel, bunăoară, vor asigura turnarea mecanizată pe conveier, prepararea mecanizată a nisipului, cu transport pneumatic. Toți mecanizat se vor efectua și scosul pieselor din forme după turnare, precum și evacuarea nisipului uzat...

Contactele dese pe care proiectanții români le-au avut cu partenerii iranieni, discuțiile tehnice amănunțite purtate în spiritul celei mai sincere colaborări au dat rezultatele dorite. Specialiștii iranieni au apreciat soluțiile propuse de proiectanți. Iar aceștia au ținut seama cu cea mai mare atenție și grijă de sugestiile și dorințele colegilor lor iranieni.

Pe planiglobul de la uzina brașoveană de tractoare, stegulețul înfipt în dreptul Iranului marchează una din multiplele prezențe ale gândirii și creației tehnice românești în lume.

Maria Savin

Mesageri ai gândirii și creației tehnice românești

Un planiglob cu stegulețe

au au cunoscut aici febra specifică unei premiere industriale: într-un cadru solemn, sărbătorec, intra în funcțiune linia de montaj, dotată cu instalații moderne, care asigură mecanizarea întregului proces de montare a tractoarelor. De-a lungul liniei de montaj, inginerul român Dumitru Percea și ceilalți membri ai grupului de specialiști români care acordă asistență tehnică în montarea utilajelor și darea lor în funcțiune lucrau încordați, alături de specialiștii iranieni, tehnicienii Salehi Bijan, Fardsawar, Mohammad Ali, Shomali Shaban și alții. Munca se desfășura ritmic, la posturile fixe erau montate subansamblele mai mărunte care treceau apoi pe linia de montaj

apărut — strălucitor și suplu — primul tractor iranian, Salehi Bijan și colegii săi și-au amintit de o emoție asemănătoare, trăită cu un an în urmă. Făcuseră parte din grupul de patruzeci și cinci de tehnicieni trimiși de statul iranian la uzina din Brașov pentru specializare. Acolo lucraseră efectiv în toate sectoarele uzinei, începînd de la turnătorie și forjă la secțiile de uzinaș și montaj, constructorul-șef, serviciul tehnologic și planificare. Fuseseră înconjurați de grijă și atenție deosebită. Doi ingineri români, Sorin Cimpeanu și Constantin Sasu, li însoțiseră pretutindeni în uzină, zile și săptămîni în șir, pînă s-au

¹⁾ Unul din principalele orașe ale Iranului

ENIGMATICII „OMULEȚI CÎT PUMNUL”

(II)

Legende și adevăruri despre pigmeii

Nu, nu ieșise la vânătoare, fi încreștinată Godefroi în timp ce-și ștergea sudoarea rece de pe față. Oamenii din satul lui îl trimiseseră la pigmeii ca să-l întrebe dacă nu le puteau face rost de carne; recolta era compromisă din cauza secetei și în sat începuse foametea.

Pigmeii păstrară un moment de tăcere, din respect pentru necazurile vecinilor lor. Apoi îl conduseră pe Godefroi la așezarea lor care se afla foarte aproape.

A doua zi, când soarele începu să străpungă pe alocuri frunzișul des, pigmeii își zvirliară în spate niște rețele împletite din liane și se așezară cu pași de pisică în adâncul junglei. Alături de ei alergau tot fără zgomot niște ciini de vânătoare. Bărbații porniseră la drum în timp ce Godefroi dormea încă. Băiatul fu trezit de femeile care, după ce-și hrăniseră copiii, se pregăteau să plece și ele pe urmele vânătorilor.

Godefroi le însoți. Se opriră cu toții la marginea unei vilcele, pe fundul căreia curgea un firicel de apă. La un moment dat se auzi un strigăt ca de pasăre. Ca la comandă, femeile și copiii se împrăștiară prin vilcea începând să izbească tufișurile cu niște bețe. Semicercul vânătorilor se întinse din vreme în vilcea. Prada fu bogată: o antilopă, două maimuțe și câteva păsări. Pigmeii friperă pe jăratec o maimuță, o împărțiră în bucăți și o mincară pe loc, presărată cu cenușă în loc de sare. Restul vînăturii îl oferiră lui Godefroi.

— Să ne dați în schimb sare și tutun, cerură ei băiatului. Și un cazan.

Literatura științifică și de popularizare posedă multe descrieri ale triburilor pitice din alte regiuni ale globului: Filipine și Insulele Andaman. Pigmeii de acolo au fost numiți „negritos” — „negri mici”; dar ei seamănă cu negrii numai în măsura în care se deosebesc de ceilalți insulari, de tip mongoloid.

În deceniul IV al secolului nostru, când primii europeni au pătruns în greu accesibilele platouri muntoase din Noua Guinee, au fost descoperiți alți pigmei. Spre surprinderea lor, exploratorii au găsit în acele locuri, însemnate pe hartă ca nelocuite, așezări cu o populație densă. De statură mai mică decât locuitorii de pe țărm, papuașii de la munte nu puteau fi socotiți în nici un caz pigmei, dar pe versantele munților Tapir și Goliath locuiau niște oameni a căror statură corespundea exact cu cele mai severe „canoane” pigmee.

„Orho” trebuie distrus

Riul Ramu e mereu agitat: sare din piatră în piatră, susură, se revarsă. De altfel, așa se și cade unui riu de munte. Keram, însă, e cu totul altfel: calm, greoi, de parcă n-ar fi alcătuit din apă, ci din mercur.

Tribul de pigmei care locuia în cîmpia dintre cele două riuri le numeau: „Riul vorbăreț” și „Riul sumbru”. Ce era dincolo de apă, pigmeii nu știau. Ei trăiseră și vinaseră întotdeauna în același loc și tot restul era pentru ei străin, „orho” — rău. Tot ce provenea din „orho” era primejdios și deci trebuia distrus. Cu atât mai periculos era tot ceea ce avea înfățișare de om; uneori, unul dintre riuri era trecut de niște oameni foarte înalți, mult prea înalți ca să poată fi oameni adevărați. Încît pigmeii îi primeau cu săgeți otrăvite și pînă în momentul la care ne referim nici un străin nu izbutise să pună piciorul pe pămîntul acestor pitici.

...Ciudatul obiect care zbura în văzduh fusese trimis, desigur, de aceleași

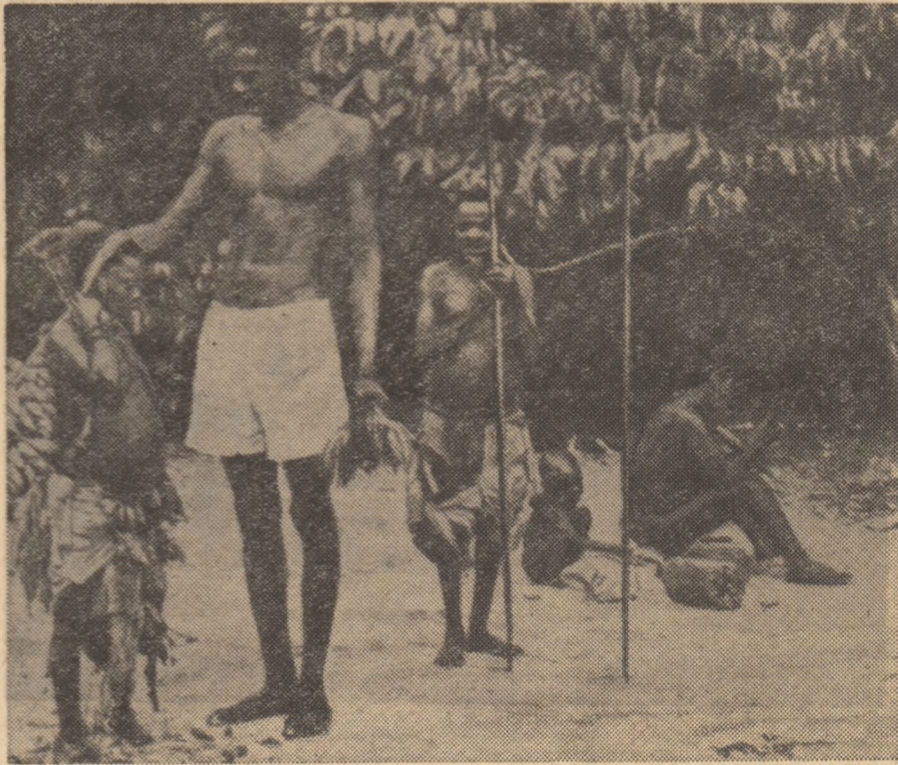
forțe ale întinericului, își spuneau pigmeii. Cînd a ajuns pe un teren neted de pe țărm, obiectul a început să coboare.

„Administratorului regiunii Sepique,
Teritoriul Papua
Raportul sergentului de poliție
M. Poppins.

Sir, conform ordinului dv., am făcut un zbor de recunoaștere deasupra ținutului dintre riurile Ramu și Keram spre a explora posibilitățile de construire în această zonă a unei piste aviatice.

În afară de aceasta, urma să mai stabilim (cu aproximație) gradul de dezvoltare al triburilor băștinașe și să numim căpetenii locale și talmaci.

...Am călătorit cu un elicopter, însoțit de șapte polițiști băștinași. În cursul zborului am făcut fotografii. Am descoperit o pistă bună pentru

Alături de înalții vatuzzi, pigmeii par niște copii

aterizare. De sus se vedea că era plină cu indigeni atrași, evident, de zgomotul și de înfățișarea „păsării noastre de fier”.

Așa credea sergentul, dar pigmeii n-ar fi numit niciodată un elicopter: „pasăre de fier”. În primul rînd pentru că în vocabularul lor nu exista cuvîntul „fier”, iar în al doilea rînd ce vîntor ar numi pasăre o greoaie și uriașă construcție, care duduie în văzduh? Era fără îndoială opera unor oameni, lucru de fel strănu pentru pigmei, căci în legendele lor atotputernicii șamani zburau întotdeauna în nave vopsite cu sînge de pasăre. Așadar, în ciudata construcție se aflau oameni sau, mai exact, „orho” care luaseră înfățișare de om.

Înarmați cu arcuri, războinicii au pornit dar către riu spre a-i împiedica cu orice preț pe „orho” să pună piciorul pe pămîntul lor. Încît în momentul cînd elicopterul a atins solul, războinicii au slobozit o ploaie de săgeți.

Din raportul sergentului M. Poppins:

„Înainte de a apuca să coborîm din elicopter, în văzduh a început să zboare o puzderie de săgeți, care s-au izbit de pereții aparatului. Băștinașii ne erau deci ostili.

La ordinul meu, un polițist a între-

deschis puțin chepengul și a tras mai întîi o salvă în aer, după care și-a îndreptat arma spre picioarele pigmeilor care, speriați, au rupt-o la fugă. Cîțiva dintre ei au căzut, însă, dar au fost ridicăți de semenii lor și țiriți după ei. Cu toate acestea, am izbutit să capturăm doi inși. Numai unul dintre ei era rănit; celălalt n-avea nici măcar o zgîrietură.

Am ordonat să fie fotografiați. Amin-dei erau foarte scunzi, nu depășeau 130—140 cm. Ca îmbrăcăminte aveau doar niște fișii de pînă în jurul soldurilor, iar pe cap — răsucită în formă de turban — o rețea din fibre de liană vopsită în roșu aprins. Pigmeii nu aveau trăsături negroide, ca alți papuași. Semănau mai degrabă cu indienii, avînd o piele deschisă cu o nuanță roșietică. Am cerut unul polițist să se fotografieze lingă ei și am constatat că pigmeii abia îi ajungeau pînă la cot, dar erau foarte bine făcuți, splendid

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

focurile, dintr-un desîș s-au ivit doi inși. Erau tovarășii lor care căzuseră în mîinile dușmanului și deci nu mai erau acum în viață. Cînd au încercat să se apropie de consătenii lor, bărbații și femeile s-au dat speriați la o parte, căci „orho” le mîncasera sufletele și acum ei nu mai erau oameni ci niște „orho”.

Cu toate acestea, cîțiva războinici și-au luat inima în dinți și le-au ieșit înainte cu niște bîte în mînă. După ce totul s-a terminat, tribul a pornit la drum.

Din raportul sergentului M. Poppins

„În cursul nopții nu i-am mai păzit pe prizonieri, special ca ei să fugă și, întorcîndu-se la consătenii lor, să-i convingă că n-au de ce se teme de noi. Am pînsat personal rana nu prea adîncă a unuia dintre ei.

Într-adevăr, dimineața am constatat că prizonierii dispăruseră. Lingă cenușa focului aprins de ei în ajun se afla și bandajul, pe care rănitul îl aruncase înainte de a fugi. După urmele de sînge am putut stabili că fugiseră în pădure, spre riu. Mergînd pe aceste urme, după două ore am ajuns într-o poiană în care se afla un sat. Dar casele n-aveau acoperișuri. Ogorul semănat cu mei, de lingă sat, nu era însă distrus. În mijlocul satului am găsit cadavrele a doi bărbați uciși, cred, cu bita. Nu l-am putut identifica după față, căci erau desfigurați. Dar brățările de la mîini și rana de la piciorul unuia dintre ei ne-au confirmat că erau fugarii noștri.

Am dat ordin ca patru polițiști să cerceteze pădurea din preajmă. N-am descoperit însă nici un băștinaș. Se poate, deci, conchide că după ce au distrus acoperișurile caselor și i-au ucis pe cei doi consăteni, pigmeii au plecat într-o direcție necunoscută. După părerea unuia dintre polițiști, împrejurarea că băștinașii au stricat acoperișurile dovedește că nu mai au de gînd să se întoarcă. Deci pista de zbor poate fi construită fără teamă că vom fi atacați de pigmei”.

Noi concluzii și noi întrebări

Nu numai înfățișarea, ci și modul de viață al pigmeilor din Noua Guinee înfirmă ipoteza că pe toate continentele ar exista același tip de pigmei. Și iată de ce. Piticii africani, de pildă, nu-și construiesc sate, nu lucrează pămîntul, ci se mulțumesc cu ce le oferă pădurea. Restul și-l procură de la vecinii lor țărani, oameni cu statură normală. Pigmeii din Noua Guinee seamănă cu vecinii lor papuași mai mult decît cu pigmeii africani sau cu negritos din Insulele Filipine.

În 1947, etnograful francez Jules Detry a făcut o călătorie în nordul Birmaniei. Ca și în alte regiuni ale globului, și printre localnicii de acolo circulau legende despre pitici care trăiau în păduri. Fără să dea prea mare crezare poveștilor și legendelor, etnograful și-a continuat călătoria studiind amănunțit arta aplicată a populațiilor de la munte. Dar cînd i s-a propus, într-un sat depărtat, să fie condus în pădure într-o așezare de pitici și după ce a văzut cu proprii-i ochi bărbați de 1,10 m și femei și mai scunde, etnograful a uitat de scopul inițial al expediției sale și s-a dedicat în întregime studiului și fotografierii pigmeilor. Mai ales că pînă atunci știința nu cunoscuse acești pigmei de tip birman.

Legendele despre pigmeii n-au ocolit de altfel nici America. În 1859, un anume Klaus Federmann, antropolog

M. Belenki
L. Minț

(Continuare în pag. 11-a)

ACUSTICĂ

Pentru ca străzile să nu devină cascade Niagara

De când datează primele încercări ale omului de a se împotrivi la zgomot? Foarte exact nu știe nimeni. Probabil, însă, că din vremurile foarte îndepărtate când strămoșii noștri au folosit pentru prima oară toporul de piatră. Zgomotul acestuia l-a supărat, probabil, pe unii locatari ai peșterilor care, pentru a-l diminua, au acoperit intrarea cu piei de animale. Sau își astupau urechile și plecau să-și caute alt loc.

Evoluând, omul a devenit tot mai „zgomotos”. Progresul tehnic a generat mereu alte sunete. Fiecare mașină nou construită avea „glasul ei”. Cu timpul, problema protecției împotriva zgomotului a devenit o problemă importantă. Mai cu seamă în ultimele două decenii, lupta împotriva zgomotului e socotită una din cele mai acute probleme de igienă ale omenirii.

Într-adevăr, secolul nostru este cel mai zgomotos din câte au existat vreodată. În deceniul șapte al secolului trecut intensitatea zgomotului pe cele mai importante artere de circulație ale marilor orașe nu trecea de 60 de decibeli; astăzi, pe aceleași artere zgomotul atinge și uneori depășește 100 de decibeli. Vuietul care pune stăpânire

ză influența sunetelor asupra organismului. Cercetări clinice și fiziologice sînt consacrate influenței zgomotului asupra omului în general și a organelor auzului în special. S-a stabilit, astfel, în mod indubitabil că, posedînd însușiri cumulative zgomotele se acumulează în noi, exercitînd o influență dăunătoare asupra întregului organism și în primul rînd asupra sistemului nervos central, a aparatului cardiovascular și a activității psihice. Și mai e un aspect, de fel neglijabil, anume: zgomotul este incompatibil cu meditația. El dăunează activității intelectuale, poate lesne întrerupe firul gîndurilor. Dimpotrivă, liniștea l-a ajutat pe Newton, Beethoven, Goethe, Pușkin, Tolstoi, Cehov, Rodin etc., să cugete și să creeze. Nu de mult zărele au anunțat că celebrul compozitor englez Benjamin Britten intenționează să se mute în Irlanda. Motivul acestei hotărîri: nu departe de casa lui se află un aerodrom și vuietul bombardierelor cu reacție îl împiedică să lucreze.

Dar cum poate fi combătută această ofensivă. În continuă creștere, a zgomotului? Și există suficiente motive să credem că, în bătălia îndrăjită împotriva lui, omul va ieși învingător?

Mașini înzestrate cu un nou amortizor, creat de institutul leningrădean, funcționează acum nu numai în U.R.S.S. ci și în alte țări.

Laboratorul condus de Iuri Ilișuk dă anual „consultații” unui număr de 800 de reprezentanți ai uzinelor, fabricilor și organizațiilor de proiectare din numeroase orașe sovietice. La bătălia împotriva zgomotului iau parte mij de muncitori și nu rareori se întîmplă ca inițiativa lor în soluționarea problemei să fie de folos specialiștilor. În Kazahstan, de pildă, muncitorii de la o mină au realizat ei înșiși un amortizor pentru haveze și troluri care a redus zgomotul cu 10-12 decibeli.

Foarte interesante sînt experiențele făcute de laboratorul leningrădean în cadrul luptei împotriva zgomotelor surde. Acestea sînt produse de infrasunete. Urechea omenescă nu percepe sunete cu frecvențe mai mici de 20 hertzi. Și cu toate acestea, ele au o puternică influență negativă asupra organismului uman. Problema n-a fost încă soluționată, dar se fac cercetări intense și în această direcție.

Combaterea zgomotului este, în genere, o problemă foarte complexă deoarece și sursele acestuia sînt extrem de variate și, deci, nu poate exista o unică metodă de luptă. Despre eforturile care se fac în alte domenii am mai scris. Ne vom opri, de aceea, aici adăugînd însă că tendința de fond a actualelor cercetări este de a nimici zgomotul „în fașă”. În timp ce înainte erau mai întîi construite mașinile și abia după aceea începea omul să se gîndească la un mijloc de amortizare a zgomotului produs de ele, acum specialiștii caută să înlăture sau să limiteze sunetele supărătoare încă în stadiul de proiectare.

BIOLOGIE

Lupul, capra și... „planta matematică”

O plantă pe care nici un naturalist n-a văzut-o încă pînă acum. O plantă care n-are nici miros, nici culoare. Și despre care nu se poate spune ce formă au frunzele ei sau dacă măcar e arbore sau arbust. Și totuși, „planta matematică” respiră și își sporește masa biologică ca o trestie sau ca o plantă de casă, dar nu în orice casă, ci într-un laborator al... Institutului de matematică al filialei siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S.

La prima vedere, asocierea dintre biologie și matematică ar putea să pară puțin ciudată. Pînă nu de mult (și într-o măsură încă și acum) spre facultățile de biologie se îndreptau mai ales cei care nu se aveau prea bine cu matematica, iar matematicienii, la rîndul lor, nu vedeau ce ar putea avea comun cu biologia. Dar, într-o bună zi, biologii s-au aplecat asupra logaritmilor, iar matematicienii au început să se pasioneze de descoperirile biologilor.

Aceștia din urmă aveau nevoie de integrale (nu numai pentru tratarea

rezultatelor date de observații). Căci nici o experiență vrednică de acest nume nu se mai poate lipsi astăzi de utilizarea matematicii. Simularea matematică a devenit o cerință esențială în orice ramură. Numai pe această bază s-ar putea crea o biologie teoretică.

Să ne imaginăm, de pildă, că ar trebui studiată o problemă aparent simplă ca aceea a conviețuirii populărilor lupului, capra și varza, cu alte cuvinte o comunitate de specii diferite. La un moment dat cercetătorii ar constata, să spunem, că numărul de capre scade. Ei ar trebui atunci să se întrebe: cine-i de vină? Numărul prea mare de lupi sau lipsa unei suficiente cantități de varză? Cum să găsească răspunsul?

Acesta poate fi aflat fie în natură, fie organizînd în laborator comunitatea amintită și observînd atent, timp de mulți ani, pentru a dobîndi totuși pînă la urmă date de nu prea mare valoare. Căci ele ar explica, desigur, cum se dezvoltă comunitatea, dar nu și de ce se dezvoltă într-un anumit fel și nu în altul. Or, fără a cunoaște mecanismul intern al dezvoltării nu se poate prevedea comportarea acestui mecanism în alte condiții și cu atît mai puțin aceea a unei comunități de același fel, dar cu unele deosebiri.

Biologia teoretică va rezolva altfel aceeași problemă. Mai întîi ea va degaja elementele fundamentale ale comunităților biologice de acest tip. De pildă, caprele și cerbii se hrănesc cu varză. Prin urmare, aceste specii își fac concurență pentru aceeași hrană. Sau: caprele mănîncă varză, lupii mănîncă capre. Prin urmare, unele din aceste specii sînt carnivore.

Mai departe, premisele teoreticianului pot fi incontestabile, verificate de nenumărate ori sau rezemîndu-se pe intuiție, pe o analogie și avînd, deci, caracterul unei ipoteze. Teoreticianul le exprimă atît pe cele dintîi, cit și pe cele din urmă prin intermediul unor raporturi matematice: de egalitate, ecuații etc. Și compune un model.

Evident, acest model seamănă tot atît de puțin cu realitatea ca un desen de copil construit din cercuri și bețe cu un om adevărat. Dar în orice

Zgomotul, un atentat al tuturor împotriva tuturor

Foto: V. Velikjanin

seara pe Place Saint-Augustin din Paris, de pildă, ar putea acoperi chiar urletul cascadei Niagara.

Din date culese de acusticieni americani rezultă că în marile orașe zgomotul crește cu aproximativ un decibel pe an. De vină pentru această situație este în primul rînd transportul auto. După opinia cunoscutei economiste engleze Barbara Ward, orașele „populate” de automobile sînt la fel de ucigătoare ca bomba atomică, cu singura deosebire că cele dintîiucid mai lent. Dar transportul auto nu este unica sursă de zgomot. În Roma antică „mugetul cirezilor”, iar în Anglia, în epoca elizabetană, „glasul trîmbițelor” erau aproape singurele zgomote care-l puteau supăra pe om; astăzi însă există o sumedenie de alți excitanți sonori, mult mai supărători. E vorba în primul rînd de zgomotele produse de mijloacele de producție, de zgomotele străzii, de cele din locuințe etc. (Măsurînd intensitatea acestora din urmă, specialiștii au constatat că locul cel mai zgomotos din casă — de la 100 de decibeli în sus — este bucătăria).

Așadar, omul a trăit dintotdeauna în lumea sunetelor, dar zgomotul n-a fost niciodată atît de supărător, n-a primejduit nici o dată într-o asemenea măsură odihna și sănătatea omului ca în vremea noastră. Multă vreme, influența zgomotului asupra organismului n-a constituit un obiect de cercetări. Acum există, însă, o întregă ramură științifică — audiologia — care studia-

Ultima întrebare a fost adresată prof. Iuri Ilișuk, de la Institutul de protecția muncii din Leningrad. Într-un viitor îndepărtat, da! a fost răspunsul. Laboratorul de amortizare a zgomotelor, pe care îl conduce prof. Ilișuk, se ocupă în primul rînd cu zgomotele produse de compresoare și substațiile de transformare. Această alegere n-a fost făcută întîmplător. Cele mai multe din marile uzine constructoare de mașini au stații de compresoare, iar instalațiile de transformare există în orice oraș. Cercetările în vederea amortizării zgomotelor sînt extrem de complicate intrucît, uneori, procedeele găsite reduc puterea mașinilor sau măresc gabaritul și greutatea lor. Și atunci trebuie căutată altă soluție. Așa a fost găsită nu de mult „cheia” pentru instrumentele de recitificat pneumatice. Modificîndu-le construcția motorului pneumatic, cercetătorii au izbutit să deplaseze frecvența fundamentală din spectrul zgomotului spre zona frecvențelor înalte, unde a fost ușor amortizată cu ajutorul unor dispozitive simple. În plus, a crescut intrucîtva puterea mașinii.

Sau un alt exemplu. În multe țări se poartă o aprigă bătălie împotriva zgomotului în întreprinderile de fibre sintetice. După îndelungi căutări, laboratorul leningrădean amintit mai sus a constatat că nu rulmenții sînt principala sursă de zgomot, ci fenomenele care se petrec în zona de contact a curelei de transmisie cu nuca fusului.

Teleghidaj

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

ceretare există elemente esențiale și altele care pot fi neglijate. De aceea teoreticianul simplifică în mod deliberat modelul pe care-l studiază. Desigur, metoda nu este utilizată numai în biologie. În calculele astronomice, să zicem, globul pământesc, cu continentele și oceanele sale, e reprezentat printr-un punct fără dimensiuni. Și totuși, aceste calcule servesc de secole pentru a stabili datele eclipselor, iar astăzi pentru a lansa sateliți.

După alcătuirea modelului, cercetătorul se poate abstrage pentru o vreme de la caracterul lui biologic și să-și concentreze atenția asupra esenței sale matematice. Biologul poate începe să colaboreze cu un matematician, căruia să-i încredințeze în exclusivitate anumite lucrări. Din hora cifrelor și a formulelor poate astfel prinde viață o lege teoretică a biologiei care, spre deosebire de legea obținută prin experiență, răspunde la întrebarea: DE CE?

Mai mult, această lege poate fi utilizată pentru a prevedea dezvoltarea unui număr de fenomene înrudite. O vreme, ea nu face totuși autoritate, întrucât se întemeiază pe supoziții și nu e ea însăși decît o ipoteză. Pentru ca legea să fie adoptată, ea trebuie verificată.

Pionier în multe ramuri, centrul științific din Novosibirsk se află în frunte și în biologia matematică. „Planta matematică”, despre care aminteam, este „cultivată” de un calculator electronic; un matematician-operator modifică valorile numerice ale coeficienților corespunzători în sistemul de ecuații diferențiale. Datele astfel obținute arată cum se „dezvoltă” planta...

Acum cîțiva ani, un grup de crescători de vite din regiunea Novosibirsk s-a adresat geneticiei Zinaida Nikora în legătură cu „pleopa întoarsă” a mieilor proaspăt născuți. Defectul nu era grav prin el însuși, dar enerva animalele, care creșteau greu, nu cîștigau în greutate.

Zinaida Nikora a socotit că indicele „pleopei întoarsă” era, din punct de vedere genetic, legat de alții. Prin urmare se puteau alege „perechi”. Calculul matematic a terminat treaba. Iar crescătorii au început să încrucișeze oi conform indicațiilor formulei găsite.

FIZIOLOGIE

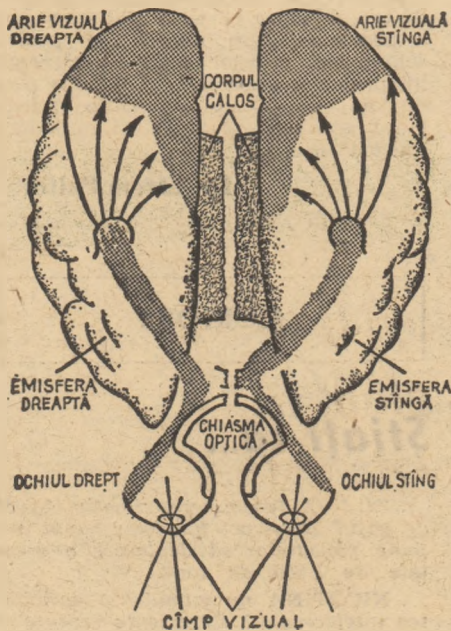
Uimitoarele revelații ale creierului

Fibrele nervoase care leagă cele două emisfere ale creierului — sînt de părere specialiștii — pot fi total tăiate fără să se provoace tulburări sau schimbări în comportamentul subiectului. Operația este complet inofensivă! Tulburătoarea constatare a rămas multă

vreme fără explicație, deși chirurgii au fost deseori constrinși să practice separarea celor două emisfere în urma unor traumatisme craniene importante, sau în cazuri de epilepsie gravă.

Care este totuși rolul acestor misterioase fibre? Despre mamifere s-ar putea spune că au două creiere, așa cum posedă și alte organe duble: rinichii, ochii, urechile, membrele etc. Din punct de vedere anatomic și funcțional, cele două creiere sînt identice. Incrucișarea cordoanelor nervoase în bulb face ca fiecare din ele să fie legat în mod special de o parte a corpului; cel drept comandă partea stîngă, cel stîng partea dreaptă, dar fiecare din ele acționează și asupra ansamblului corpului. Dacă unul din creiere este atins, partea corespunzătoare a celuilalt își asumă funcția lezată. Iar în caz extrem, unul din creiere îl poate înlocui total pe celălalt. Corpul calos care face legătura între cele două emisfere cuprinde peste un milion de fibre nervoase care, la mamiferele evolute, conectează cortexul celor două emisfere, partea cea mai complexă a creierului. Poziția și importanța corpului calos sugerează ideea că el îndeplinește un rol determinant în funcțiunile creierului. Și totuși, odată secționat, nu se întîmplă absolut nimic.

Intrigată de această contradicție, o echipă de cercetători a hotărît să abordeze problema. Rezultatele la care a ajuns sînt impresionante și autorizează afirmația că metoda de analiză fo-

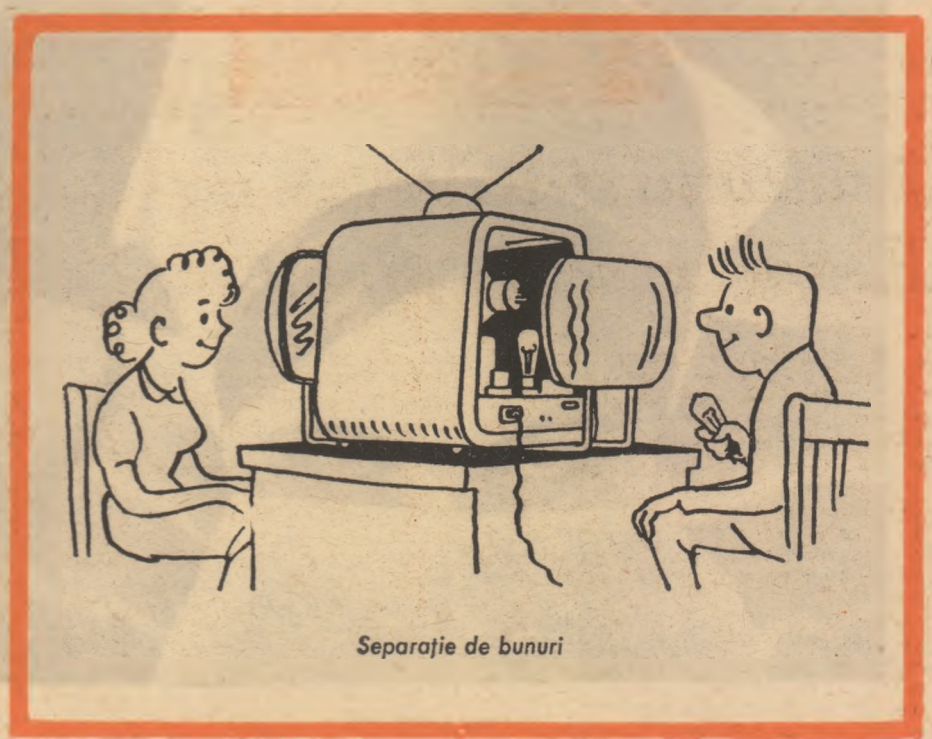

Schema unui „creier tăiat”, în care au fost secționate corpul calos și chiasma optică

losită este cea mai fructuoasă în fiziologia creierului.

Specialiștii amintiți au secționat în două creierele unor maimuțe și cîini, înainte de a le supune la o serie de teste care să permită o investigație riguroasă a fiecărei emisfere. Investigațiile făcute au confirmat că secționînd toate legăturile cerebrale nu rezultă decît leziuni ușoare, care dispar; comportamentul subiecților nu poate fi deosebit de cel al unor animale normale. Pentru a se constata că „creierele tăiate” nu sînt normale, au trebuit imaginat teste extrem de subtile. Cum s-a procedat? Unei pisici i-a fost secționat corpul calos și chiasma optică, locul unde se încrucișează jumătate din fibrele nervoase ale fiecărui ochi pentru a ajunge la emisfera cerebrală opusă. În felul acesta fiecare ochi nu poate transmite mesajele decît părții corespunzătoare a creierului: dreptul, la emisfera dreaptă, stîngul la cea stîngă. După care subiectul a fost antrenat să rezolve o serie de probleme simple cu viziunea redusă a unui singur ochi. Apoi testele au fost complicate, referindu-se la auz, pipăit, funcții motrice etc. Rezultatele lor au confirmat că la un „creier tăiat”, o emisferă nu poate transmite celelalte „informații”, fiecare devenind un fel de domeniu mental independent. Așadar, rolul corpului calos este transmisia; el permite emisferelor să-și împărtășească cunoașterea și memoria.

Practicînd această metodă, cercetătorii au reușit să stabilească, în funcție de specii, cum își realizează corpul calos funcția. Pisicile, de pildă, au tendința naturală de a înregistra faptele simultan în ambele emisfere. La om, însă, o emisferă domină întotdeauna pe cealaltă. Studiind cu minuțiozitate cazurile umane, cercetătorii au reușit să precizeze rolul corpului calos la om și să deschidă noi perspective asupra activității sale psihice. Observațiile au fost făcute pe un subiect care suferise o operație și ale cărui legături cere-

Separație de bunuri

brale fuseseră total secționate. Subiectul era dreptaci, ceea ce denota că emisfera dominantă era cea stîngă; într-adevăr, inegalitatea funcțională a celor două emisfere este o caracteristică a speciei umane, iar dominantă este în oarecare măsură legată de preferința manuală. Emisferele subiectului nu prezentau nimic anormal; el putea recunoaște ușor obiecte situate în dreapta cîmpului vizual și efectua gesturi cu membrele din dreapta. Funcționarea părții stîngi era și ea, pînă la un anumit punct, normală. Totuși, dacă vedea clar și în zona stîngă, dacă pipăitul și funcțiunile motrice erau normale, subiectul întîmpina dificultăți în executarea unor sarcini care necesitau o interpretare bazată pe limbaj, cu alte cuvinte pe funcțiunile care-și primeau posibilitățile din emisfera stîngă. Astfel, deși vedea normal cu stînga, subiectul nu putea recunoaște un obiect în această zonă, mina stîngă nu putea scrie sau trage un semn, cu ochii legați îi era imposibil să recunoască un obiect aflat în mina stîngă sau să spună care parte din stînga corpului i-a fost atinsă. Fără corpul calos și celelalte legături, emisfera dominantă nu beneficia de cunoștințele celeilalte emisfere!

Aceste inconveniente nu afectau totuși viața cotidiană a subiectului. Observații ulterioare au dovedit că cele două emisfere își îndeplineau normal funcțiile și că există o tendință de compensare care, în oarecare măsură, le îngăduie să contrabalanseze absența legăturilor. Cercetările întreprinse au permis să se stabilească științific rolul și modul de funcționare a legăturilor cerebrale, iar metoda „creierilor tăiați”, în măsura în care permite circumscrierea cu precizie a rolului emisferei dominante și a celei dominate la om, a deschis noi perspective în cunoașterea mecanismelor psihice.

PSIHLOGIE

Cimpanzeii ne vor învăța să vorbim?

Anul trecut vedeta a fost Washoe, o domnișoară cimpanzeu de 6 ani, crescută de doi psihologi de la Universitatea din Nevada. Ea învățase să vorbească cu miinile, ca surdo-muți.

Acum e vorba de un alt membru al aceleiași familii de maimuțe, de altfel cele mai apropiate de om. Sara are 7 ani, a fost crescută de un profesor de psihologie de la Universitatea din Cambridge și a învățat să citească. Mai bine spus a ajuns să recunoască și să atribuie sensul respectiv unor ideograme desenate pe fișe de plastic. Imaginea unei banane înseamnă „banană”, o fișă vopsită în verde înseamnă „verde”. Oricît de sumar ar fi, acest limbaj nu se deosebește prea mult de cel înscris pe panourile indicatoare presărate pe străzi și șosele și destinate automobilistilor.

Fișele de plastic create pentru Sara sînt captușite cu metal, în așa fel încît pot fi așezate pe o tablă magnetică pentru a forma propozițiuni. Acum, Sara jonglează cu vreo 130 de simboluri. Ea își cunoaște numele, ca și pe cel al profesorului și asistenților acestuia, și știe să „citească” chiar noțiuni relativ abstracte, ca: „a lua”,

„a da”, „bine”, „rău” înțelege și „scrie” propozițiuni negative, răspunde la întrebări și interpretează corect fraze de tipul: „Dacă Sara va alege verdele, Mary nu-i va da ciocolată”, performanță de care un copil de 2—3 ani nu e în stare

Evident, nu există nici o înțelegere prealabilă între Sara și experimenter, ca în cazul unor numere de circ. Acest lucru a fost dovedit de o demonstrație făcută cu psihologi care nu cunoșteau sensul tuturor simbolurilor și pe care maimuța nu-i văzuse niciodată. Adăugîndu-se la rezultatele obținute cu Washoe, aceste date arată că cimpanzeii ar fi destul de inteligenți pentru a învăța limbajul omnesc. Dar așezarea corzilor lor vocale, forma laringelui, limbii și buzelor nu le permit să pronunțe majoritatea sunetelor articulate.

Limbajul este în primul rînd un mijloc de a comunica, de a schimba idei și informații prin intermediul unui cod. Pe căi diferite, Washoe și Sara demonstrează că maimuțele pot

Profesorul în viața particulară

stăpîni un asemenea cod. Pînă unde merge însă capacitatea lor de abstractizare? Greu de spus. Unii cercetători sînt chiar de părere că nu o vom afla niciodată, deoarece la 7 ani, vîrsta Sarei, cimpanzeul este matur din punct de vedere sexual. Apoi continuă să crească pînă la 10—12 ani cînd, grație forței pe care o posedă, devine o adevărată fiară, care nu se mai supune experiențelor.

Tutorele Sarei nu ține însă atît să măsoare inteligența maimuțelor cît să îmbunătățească teoriile lingvistice. După el, teoriile actuale se bazează exclusiv pe limbajul vorbit al oamenilor. „Conversațiile” cu Washoe și Sara, ca și limbajele artificiale ale mașinilor, ar permite să se definească natura limbajului în general și independent de cel care „vorbește”, pentru a deosebi mai bine, într-un limbaj dat, ce este esențial de ce este secundar și — cine știe — pentru a modifica învățarea cuvîntului vorbit.

Viitoarea doctoriță

Foto: A. Protopopov

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Recomandări balneoclimaterice

Tratamentul balneoclimateric este indicat într-un mare număr de boli, mulțumită influenței sale tămăduitoare nu numai asupra organului bolnav, ci și asupra întregului organism. Alegerea celei mai potrivite stațiuni pentru cura balneoclimaterică rămâne însă în sarcina medicului specialist, singurul care, cunoscând natura și stadiul afecțiunii, poate stabili factorii balneari apti să ajute procesul de vindecare. Pentru a evita surpriza neplăcută de a afla, abia ajunși în stațiune, că afecțiunile de care suferă nu sunt compatibile cu condițiile locale, bolnavii trebuie să consulte, deci, în prealabil pe medicul care le-a îngrijit afecțiunea.

La numeroasele cereri ale cititorilor noștri, reamintim pe scurt celor interesați un număr de stațiuni balneoclimaterice de interes general și local recomandate în bolile diferitelor aparate și sisteme ale organismului:

1. Bolile **aparaturii digestive** se ameliorază simțitor în urma tratamentului balnear cu ape alcaline, carbogazoase și sulfuroase în stațiunile: Slănicul Moldovei, Singeorz, Felix, Borsec, Călimănești, Căciulata, Vatra Dornei.

Cunoscute pentru efectele lor terapeutice în bolile digestive sînt și următoarele stațiuni de interes local: Bălățești, Biborțeni, Bicsad, Dorna-Căndreni, Lipova, Malnaș, Poiana Negrei, Șaru-Dornei, Valea Vinului, Vilcele, Zizin etc.

2. În bolile **aparaturii circulatorii**, care se tratează cu băi carbogazoase sau acid carbonic liber (mofete), principalele stațiuni, sînt: Buzias, Vatra Dornei, Borsec, Lipova, Tușnad, Covasna, precum și un număr de mici stațiuni de interes local, printre care: Harghita, Homorod-Odorhei, Jigodin, Ozunca, Sugaș, Valea Vinului.

3. Bolile **aparaturii locomotorii**, în primul rînd reumatismul, se tratează cu ape sulfuroase la Pucioasa și Herculeane, cu băi de ape sărate la Govora, Sovata, Lacu Sărat etc, sau băi de nămol la Amara, Techirghiol, Eforie Nord și Sud. Stațiuni foarte numeroase de interes local recomandate în aceste afecțiuni se află în întreaga țară: Bălățești, Bizușa, Calu-Iapa, Cojocna-Cluj Costești-Horezu, Homorod, Iacobeni-Suceava, Lacu-Sărat, Ocna Dejului, Moneasa, Ocnele Mari, Praid, Sărata Monteoru, Singeorz de Mureș, Slănic Prahova, Strunga-Pășcani, Tinca-Oradea, Toplița etc, etc. Aceleași stațiuni sînt indicate și în bolile sistemului nervos periferic: sciatică, brahialgii, nevrite etc.

4. **Anemiile** cu scăderea procentului de hemoglobină sînt mult ameliorate în urma tratamentului cu **ape feruginoase** la Buzias, Vatra Dornei, Tușnad sau cu ape arsenicale la Șaru Dornei. Rezultate remarcabile dau, datorită calității apelor și componentelor atmosferice, numeroase alte stațiuni balneo-

climaterice, printre care: Cimpulung-Muscel, Lacu-Roșu, Lipova, Moneasa, Păltiniș, Poiana Brașov, Piatra Neamț, Poiana Negrei, Predeal, Răcoșul de Sus, Stîna de Vale etc, etc.

5. Instalații speciale de tratament pentru bolile **aparaturii respiratorii** (pneumoterapie) se găsesc la: Govora, Slănicul Moldovei și Cimpulung-Muscel, Oglînză-Bacău, Predeal etc.

6. În bolile **aparaturii genitale feminine** recomandăm curele cu ape sărate și nămol cald de la Sovata, Bazna, Techirghiol, Lacu-Sărat, Amara, precum și cele din cîteva stațiuni de interes local ca: Băița-Gherla, Balta-Albă-R. Sărat, Belciug-Maramureș, Bogdă-Banat.

Medicus

DISCUȚII MEDICALE

Somnul... zgomotos

Ce se întîmplă în timpul somnului pentru ca respirația — aparent normală în timpul zilei — să producă zgomotul atât de supărător care este sfîrăitul? Iată o întrebare care ne este adresată frecvent.

Dacă sîntem atenți observăm că numai în timpul **inspirației** (introducerea aerului) se produce greutatea în respirație, urmată de o scurtă perioadă de oprire a acesteia, după care **expirația**, sub formă de pufăituri și șuierături, eliberează ca dintr-o grea muncă pe cel ce încearcă un somn așa-zis... odihnitor.

Sfîrăitul se întîlnește mai frecvent la oamenii mai în vîrstă, foarte obosiți, corpulenți sau obezi, la diabetici, etilici și, cu oarecare precădere, la bărbați. Se pare că persoanele care sfîrăie au și somnul tulburat de coșmaruri, încît la trezire uneori sînt mai obosite ca la culcare.

Care sînt cauzele obiective ale sfîrăitului? În timpul somnului cele mai multe funcții ale corpului se reduc la nivelul lor bazal. În același timp, scade și tonicitatea mușchilor vălului palatin care cade, ca o perdea inertă, culcîndu-se pe peretele posterior al faringelui și închizînd culoarul prin care aerul ar trebui să treacă nestingherit dinspre nas spre laringe și trahee.

Modelul experimental cel mai apropiat de realitatea biologică reprezintă un tub indoit în cirje și strîmtoare la punctul de racordare al arcului de cerc cu segmentul rectiliniu situat în **construcție**. Stricțarea tubului are drept corespondent micșorarea calibrului conductului aerian superior prin prezența vălului palatin lipsit de tonicitatea nor-

mală, deci reprezentînd un obstacol mărit în calea aerului care circulă în timpul respirației.

Strîmtoarea implică și creșterea vitezei de deplasare a aerului cu formarea de virtejuri caracteristice scurgerii zgomotoase. Rezultatul este punerea în vibrație a vălului palatin în mod pasiv, sub influența acestor virtejuri. Vălul palatin are tendința să se interpună ca o diafragmă în calea aerului inspirat tocmai datorită caracterului lui de membrană inertă.

Dacă mai adăugăm și alte cauze patologice de tipul polipilor nazali, al deviațiilor de sept, vegetațiilor adenoidice, al sinuzitelor cronice supurate și al hipertrofiilor de amigdale, cit și al diverselor particularități constituționale locale (gît scurt, limbă mărită, faringe îngust), înțelegem de ce respirația acestor oameni devine în timpul somnului din ce în ce mai greoaie și de ce ei trebuie să consulte medicul de specialitate otorinolaringolog sau neurolog pentru înlăturarea acestei suferințe.

Uneori, simple modificări sau reglementări igienico-dietetice ca: suprimarea meselor bogate seara, a băuturilor alcoolice, a fumatului, aerisirea încăperii înainte de culcare sau plimbări de un sfert pînă la jumătate de oră în aer liber constituie factori care reduc procentul celor ce sfîrăie.

Alteori sînt necesare tratamente locale ca: îndepărtarea vegetațiilor adenoidice și a polipilor nazali, redresarea septurilor nazale deviate și obstruente, extirparea amigdalelor mărite ca volum, fizioterapie sub formă de masaje ale vălului palatin sau chiar cure de dezaalcoolizare.

În tot cazul trezirea din sfert în sfert de oră, de către partener sau parteneră a persoanei care sfîrăie — pentru schimbarea poziției capului sau corpului prin introducerea unei a doua perne sub cap — nu este de loc folositoare, așa cum se crede, și nu aduce liniștea necesară.

Dr. Efrem Paltin

CURIOS!

Știați că...

...ZILNIC facem aproximativ 25 000 de pași? Acest act fiziologic banal impune picioarelor să deplaseze o greutate de 2 000 de tone.

...NICOTINA nu stimulează activitatea intelectuală? Experiențe recente au arătat că după consumul unei țigări bogate în nicotină, reflexele scad cu 67 la sută.

...TĂCEREA absolută influențează negativ randamentul muncii? O izolare fonică perfectă i-a făcut pe muncitori iritabili, ceea ce a impus reintroducerea unor surse de zgomot.

...VORBIREA necesită intrarea în funcțiune a celor mai mulți mușchi ai capului și toracelui? Într-o conversație intră în acțiune simultan 72 de mușchi.

...EXISTA o „flore a risului”? Fructele acestei flori, asemănătoare cu boabele de mazăre, provoacă onulul și starea de veselie timp de jumătate de oră. În Orientul apropiat, localnicii mestecă aceste boboșe care combat durerea de dinți.

...PRIN respirația pe nas se introduce în plămîni cu 25 la sută mai mult aer decît prin respirația pe gură?

...ÎN corpul nostru există o mie de miliarde de celule? Ele alcătuiesc „colonii” specializate sub formă de țesuturi și organe.

...FINȚA cea mai puternică din lume este lăcusta? S-a calculat că un om care ar avea structura musculară a lăcustei ar putea ridica ușor 6 000 kg.

esculap
esculap esculap
.sulap esculap escula
lap esculap esculap es
, esculap esculap esculap
sulap esculap esculap escu.
ip esculap esculap esculap e
sulap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

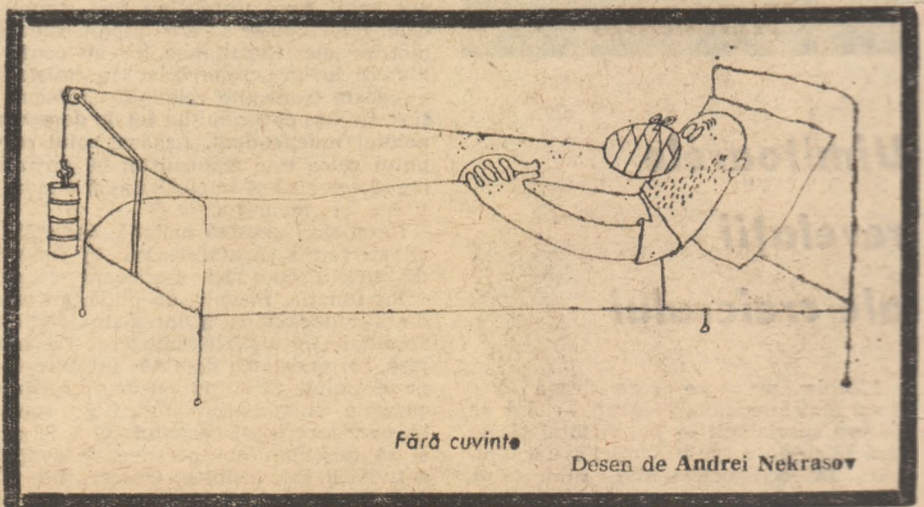
Poșta medicului

DAN SVAROGA — Făgăraș: 1) Termenul de „manie” trebuie înțeles ca o tendință patologică, obsesivă. Spre deosebire de furt, care este un act antisocial conștient, **cleptomania** este deci — după psihiatrul sovietic V.A. Ghiliarovski — tendința incoercibilă de a-și însuși sau chiar de a fura obiecte, care nu sînt destinate folosinței personale sau, în genere, unui folos material, ci numai de dragul furtului. De obicei, bolnavii sînt conștienți de caracterul anormal al comportărilor lor, ceea ce le crează o reală suferință. Firește că, din punct de vedere juridic, „diagnosticul diferențial” între furt și cleptomanie îl poate face numai un medic psihiatru, hotărînd în ultimul caz internarea pe o anumită perioadă a bolnavului într-un spital de boli mintale. 2) **Vitiligo** este o boală de piele cu etiologie necunoscută, presupus nervoasă, fără gravitate dar inestetică. S-au încercat diferite tratamente cu rezultate încurajatoare, dar inconstante: crioterapie, expuneri la ultraviolete, badijonări ale zonelor de piele depigmentate cu esență de bergamote, urmate de expuneri la lumina solară, administrare prelungită de vitamina H (Romavit) cite 2-3 g/zi. În ultimii ani efecte favorabile a avut Meladinine, un extras de principii active din planta **Anni majus**, care se administrează intern (3 cpr/zi) și extern (badijonarea plăcilor depigmentate cu soluție de Meladinine slabă și mai tirziu forte), urmate de expunere progresivă la soare sau raze ultraviolete de la 30 secunde — 2 minute. Tratamentul este de lungă durată și se face sub supraveghere medicală.

OMUL DIN COSMOS — Lugoj: Ne pare bine că regimul cu slănină a dat rezultate bune în tratamentul eczemei fetiței dv. Din cele relatate, eczema copilului este o manifestare pe fondul unei **diateze exsudative**, o reactivitate congenitală a organismului, care va dispăre probabil cu vîrsta. Puteți repeta tratamentul cu slănină (frecată ca o pastă) 10-15 g/zi, timp de 2-3 săptămîni. Asociați vitamina F (4-5 pic/zi), Romavit (1-2 cpr/zi), vitamina B₂ (5 mg/zi), B₆ (jumătate de fiolă pe zi). Evident, că și pomezele cu cortizon, tip Synalar sau Locacorten, sînt indicate imediat ce reapare eczema.

V. IONESCU — Brăila: 1) Dacă tratamentul medical urmat în fisura anală n-a dat rezultate, încercați și dilatații anale iar în ultima instanță intervenția chirurgicală (termocauterizare). Cauzele **hipersomnien** sînt variate (cel mai frecvent hipotensiunea și surmenajul acut), totuși sînt necesare și unele examene de laborator în special dozarea ureei în sine. Ca substanțe antihipnotice stimulente ale sistemului nervos larg utilizate amintim cafeaua neagră (sau cofeina n.b. în fiote), efedrina (pe gură sau în injecții), stricnina (în injecții), Pentetrazolul (15-20 picături/zi), Nicetamid 20-30 picături zi x3. Un medicament la modă este Benzadrin (1-2 cpr/zi), o amfetamină excitantă a activității cerebrale și stimulentă a capacității de muncă.

(Continuare în pag. 11-a)

Fără cuvinte

Desen de Andrei Nekrasov

REPUBLICA
AFRICA CENTRALĂ

„Idolul“ femeilor

De cite ori, neîndurătoare, nu decretăză moda: „Anul ăsta se poartă haină, geantă și pantofi din piele de crocodil“. „Accesoriiile de crocodil sînt foarte căutate“. „Pielea de crocodil e modernă, elegantă, exotică“. Reclamele țipă, îndeamnă, caută să convingă...

Iar cochetele lumii știu numai decît ce au de făcut spre a fi în pas cu moda: le trebuie piele de crocodil. Dar nu de orice fel de crocodil, ci numai de unul dispus să renunțe la pielea lui. Există perioade cînd femeile bogate, ca să-și satisfacă orgoliul, se mulțumesc doar cu un mantou din piele de zebra sau de antilopă-gnu. Dar sînt ani cînd aceste articole se demodează, cînd se caută neapărat piele de crocodil care, în treacăt fie spus, spre nefericirea uriașelor reptile, e mereu la preț.

Deci, necruțătoare, moda începe să dicteze vinătorilor condițiile ei: „Uci-deți cit mai mulți crocodili, dar... în

rerea achizitorilor, lucrul cel mai bun e ca crocodilul să fie prins viu, în care caz pielea lui e socotită excepțională. Cea mai prețuită e pielea de pe pîntece și laturi; negustorii nici nu pun de obicei la socoteală bucata de pe spate. Un crocodil de doi metri aduce vinătorului un câștig de citeva zeci de dolari. Dar cît câștigă cel care o revinde? S-au făcut și astfel de calcule: o piele prelucrată și vopsită e vîndută la Paris și New York de șase sau șapte ori mai scump decît pielea achiziționată în stare brută în Africa.

Cu cît pielea e mai mare, cu atît e mai scumpă; de aceea orice vinător caută să pună mina pe un crocodil cu o lungime de cel puțin doi metri. Iar cea mai rivnită pradă e socotit „crocodilus niloticus“, care ajunge, la bătrînețe, pînă la zece metri. Se spune că aceste exemplare pot birui ușor un hipopotam, ba chiar și un elefant, dacă izbutesc să-l înhațe de trompă Croco-

piele atît de căutată. A răsunit o salvă puternică. Cirmaciul a apucat înfrigorat cangea. Niște prăjini cu cîrlige înfipite la capete au început să brăzdeze suprafața apei, încercînd să înșafce animalul care voia să se facă nevăzut. Dar nu, izbînda a fost de partea noastră; crocodilul, cu o lungime de aproape trei metri, a fost tras lîngă bordul ambarcațiunii. Încercatul vinător l-a apucat de labele din față, l-a tras peste bord și l-a zvîrlit ca pe un buștean pe fundul bărcii.

Apoi piroga s-a depărtat de mal, motorul a intrat din nou în funcțiune, reflectorul s-a aprins și el. Trei perechi de ochi urmăreau cu luare aminte fascicuilul de lumină care scruta necruțător apa.

Curînd, în obiectivul nostru, vreau să spun în fascicuilul de lumină al reflectorului, au intrat din nou niște ochi roșcați. Dar, presimțînd primejdia, ei s-au stins imediat; „idolul“ femeilor elegante lunecă pe nesimțite în apă. Dar imediat, chiar lîngă barca noastră, se ivi un „buștean“ însuflețit, care înainta repede, ca o nălucă, fără să tulbure, fără să încrețească de fel oglinda apei; numai ochii îi luceau, de parcă ar fi fost de sticlă. Vinătorul a stins reflectorul, gata să tragă. Dar, spre regretul nostru, capul mult rivnitului animal a dispărut iar sub apă.

De cîinci ori s-a scufundat mons-

PAKISTAN

Nouă sute de mii
de locuitori în 1700

Se spune că aviația a făcut un serviciu orașului Dacca, centrul administrativ al Pakistanului de Est, dîndu-i parcă să se dezvolte „în cerc“. Afirmatia conține o bună doză de adevăr. Odiñoară, la Dacca nu se putea ajunge decît pe apă, prin sud, unde orașul e mărginit de un afluent al Gangelui, navigabil chiar pînă la vîrsarea în ocean. A fost firesc, deci, ca vechiul oraș să se fi îndreptat cu fața spre această principală poartă a lui. La sfîrșitul secolului trecut o cale ferată a tăiat orașul în două, iar în centru a fost construită o gară. Dar cînd Dacca a început să fie legată de restul lumii prin linii aeriene s-a constatat că aeroportul nu putea fi construit decît departe în nord. De aceea acum, cînd în oraș totul vine pe calea aerului, vizitatorii acestei străvechi capitale au senzația că intră într-un palat pe scara de serviciu. Căci ca să ajungă în centru, trebuie să treacă prin niște grădini de zarzavat și să străbăta ni te ulicioare înguste și întortocheate, încît pînă la urmă încep să se îndoiască dacă vor mai ajunge la destinație.

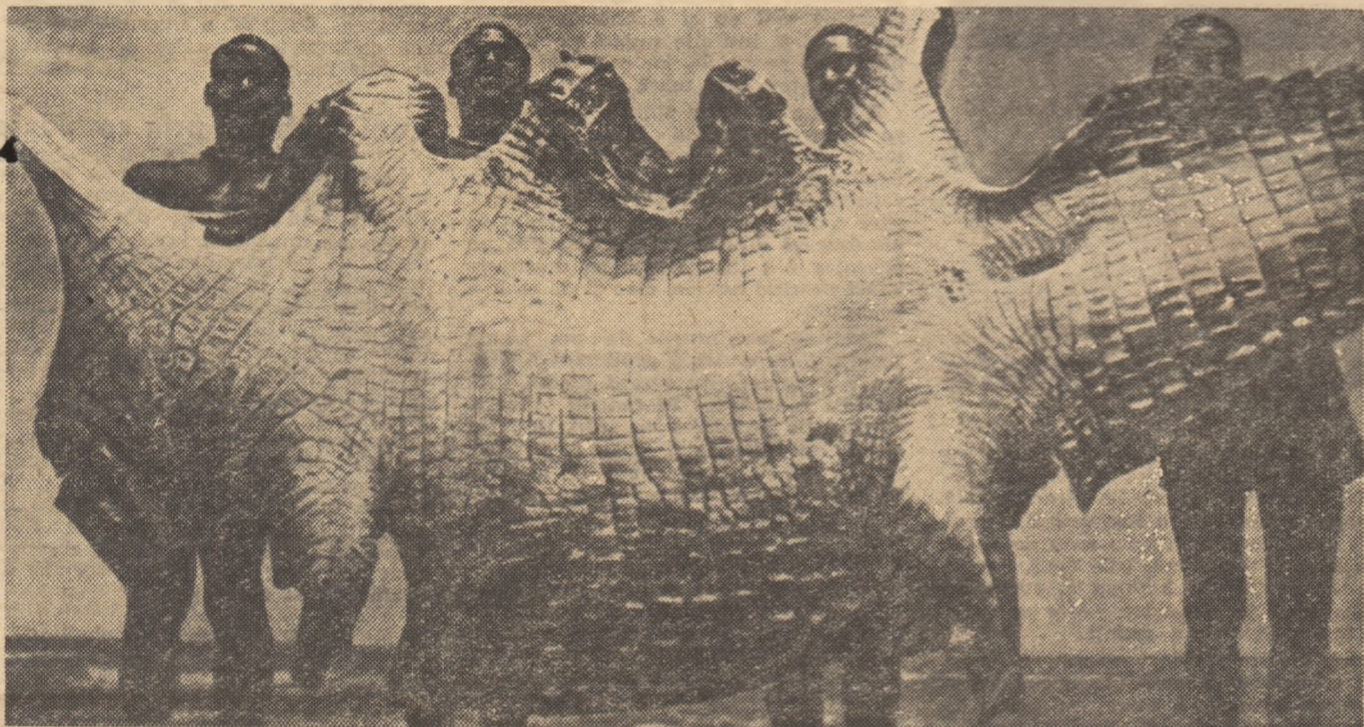
Cel mai bine e să începi vizitarea orașului cu partea veche, adică aceea de lîngă riu. De acolo se deschide panorama unor nesfîrșite cartiere de case vechi, palate joase cu grădini părăginate și resturi de fortificații. Îndărătul lor se întinde un labirint de străduțe medievale. La drept vorbind, cum ajungi pe fărîm ești parcă înghițit de orașul vechi, în care e cu neputință să te poți orienta. Ulicioarele întortocheate se împletesc șerpuiind între ele, apoi se ramifică și iar se întîlnesc.

În 1612, cînd pe locul unde se înalță cel mai mare oraș indian de astăzi, Calcutta, erau numai trei mici sate de pescari, Dacca era capitala întregului Bengal, iar nașterea ei se pierde în negura vremurilor. E un lucru care, pentru neavizați, poate părea uimitor, dar e un fapt istoric bine stabilit: în 1700, Dacca avea circa 900 000 de locuitori și era unul din cele mai mari orașe din lume. Căci pe vremea aceea Londra avea numai 600 000 de locuitori. Dacca exporta mari cantități de țesături între care celebra muselină. Despre muselina de Dacca circula și acum legende. Se spune că o bucată de cîțiva metri din această țesătură adică atît cît trebuie unei femei pentru confecționarea unui sari, putea fi trecut prin cel mai mic inel. Din portul acestui oraș mai porneau spre toate colțurile lumii pietre prețioase, corali, baga, orez etc. Aurul și banii curgeau gîrlă la Dacca.

Dar în secolul XVIII faima orașului a început să pălească, din cauza unei anumite conjuncturi economice și politice, amplificată de o serie de catastrofe naturale. Iar ceea ce n-au izbutit să distrugă calamitățile naturale și pirafii, au făcut-o englezii, care n-aveau interes să sprijine producția locală ce constituia o primejdie pentru mărfurile lor. În felul acesta a început distrugerea sistematică și perseverentă a industriei textile a orașului. Din vremea aceea au ajuns pînă la noi cumplite, dar verosimile istorisirii despre incendierea cartierelor meșteșugărești, despre distrugerea centrelor textile. Deși țesăturile de Dacca nu puteau concura mărfurile engleze, din cauza prețului lor mare, ele îngreunau totuși importurile britanice în India datorită calității lor excepționale. În această luptă inegală, care se purta nu numai pe tărîm economic, țesătorii din Dacca au fost repede înfrinți.

În 1800, în orașul care avusese odiñoară aproape un milion de locuitori mai rămăseseră numai 200 000. Familii întregi plecaseră la sate, stabilindu-se în locuri cu pămînt fertil, cît mai departe de oraș. Vizitatorii de atunci ai Daccăi au descris-o ca pe un oraș mort, printre ruinele căruii mișunau șerpi, iar în parcurile altădată înfloritoare se vinau tigri regali de Bengal. La un moment dat, însă, exodul populației a încetat și Dacca a început să revină la viață. Un important rol în această direcție l-a jucat construirea, la sfîrșitul secolului trecut, a unei căi ferate. Orașul a început să devină iar centrul cîtorva meșteșuguri. În plus, Dacca e centrul natural al unui vast ținut, care nu se poate lipsi de o piață mare. Și Dacca s-a transformat într-un oraș de provincie destul de mare, cu străduțe înguste, canale de scurgere și prăvălii.

(După „Vokrug Sveta“)

Un exemplar rar

asa fel încît pielea să le rămînă intactă!“.

Am avut prilejul să particip la o asemenea vîntoare, extrem de primejdioasă, împreună cu vînători de pe rîul Oubangui, unul din marii afluenți ai fluviului Congo.

Cum știm încă de pe băncile școlii, de la lecțiile de științe naturale, crocodilii trăiesc în zona tropicală a globului. Iar Africa este cea mai mare furnizoare de piele de crocodil. Pînă în 1958, pe primul loc se situau Ciadul și Madagascarul. Dar consumul a crescut mereu și vînătorii din aceste regiuni au exterminat aproape toți crocodilii, a căror piele a fost cumpărată de firme europene și americane. Numai într-un singur an, o firmă străină a achiziționat din Sudan 40 000 de bucăți.

După cum e firesc, prețul pieilor scade direct proporțional cu numărul de găuri pricinuite de gloanțe, cîrlige sau harpoane. În consecință, după pă-

dilul e bine apărut, se știe, de pielea-i groasă ca o cuirasă și de reacțiile-i fulgerătoare. Avînd o singură regiune vulnerabilă: ochii.

Cum crocodilul e socotit pretutindeni o fiară primejdioasă, poate fi vînat prin orice mijloace și în orice anotimp al anului.

Așadar, într-o superbă noapte tropicală am pornit la drum ca să dăm bătaia cea mare...

Cît vedeam cu ochii, numai apă, o apă calmă acoperită parcă cu un strat subțire de vată, căci se ridica pielea de deasupra rîului. Luna, imensă, străluccea puternic.

Cînd am ajuns în mijlocul rîului, am sărit cu toții dintr-o barcă cu motor într-o pirogă. La prora s-a instalat un vînător înarmat, la pupa un cirmaci african, iar între ei, pe o ladă de lemn, m-am așezat eu, singurul pasager pașnic al ambarcațiunii.

Piroga, care avea și ea motor, s-a depărtat repede de barcă și a început să se legene pe oglinda calmă a rîului. Era liniște, nu se simțea nici o adiere de vînt. Deodată, însă, ca o explozie, am auzit un zgomot puternic de motor. La prora pirogăi prinsese să lumineze un reflector orbitor, de două ori mai puternic decît farurile unui automobil. Începea vînătoria de crocodili.

Vînătorul, despre care se spunea că are la activ trei mii de crocodili, ședea chiar lîngă reflector și scruta atent împrejurimile. Alături de el se aflau o pușcă de vînătoare și o carabină ghintuită. La un moment dat și-a încins fruntea cu o bandă de care era fixată o lampă de miner. Cu mina dreaptă manevra reflectorul.

Fascicuilul luminos avea un țel precis: căuta ochi de crocodil. La un moment dat a pătruns într-un lăstăriș. Acolo licăreau două puncte roșii. Vînătorul s-a ridicat în picioare și s-a propus bine în barcă.

Reflectorul a fost stins, în schimb s-a aprins lampa de miner de pe fruntea vînătorului. Fascicuilul subțire de lumină al lămpii prindea clar în obiectivul lui fruntea, departe de a fi nedată a înspăimîntătoarei reptile, cu

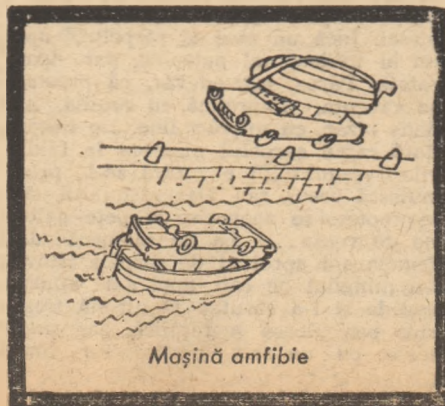
trul în rîu și apoi a ieșit iar la suprafață. În cele din urmă a răsunit o salvă, încă una. Cirmaciul s-a năpustit spre crocodilul rănit. Dar, vai, animalul se mistuise fulgerător în apă. O clipă, și vînătorul care înscrisesse, cum am spus, în palmaresul lui trei mii de crocodili, mici și mari, cîștigîndu-și pe bună dreptate o faimă greu de egalat, a sărit în apă, hotărît să nu piardă cu nici un preț prada. Timp de citeva secunde, prin puzderia de stropi mărunți care se înalțau la suprafața rîului am zărit trupul solzos al fiarei, care se lupta disperată cu omul. Apoi la suprafața apei a rămas numai vînătorul și reptila rănită se dusesse la fund.

— Ce ghinion! Să-mi fugă de sub nas atîția dolari — a comentat amărît vînătorul.

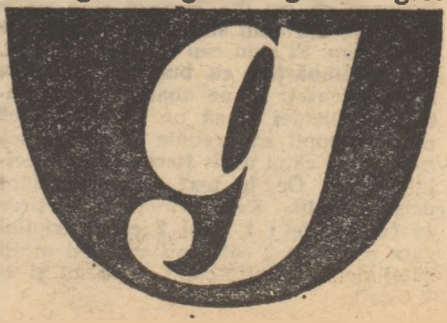
— Poate revine la suprafață?
— Prea tîrziu; de obicei apa aruncă cadavrul abia peste treizeci și șase de ore.

Încercatul vînător, care îmi stîrnise uimirea și admirația, își cunoștea bine adversarul. Ultima oară, într-o încercare similară, își fracturase un deget. Mulți crocodili ajung pînă la 500 de kg și numai un vînător încercat poate lupta cu ei în apă. Ca și geniștii, vînătorii de crocodili n-au voie să greșească.

O. Budrevici

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Trece lebăda pe lac

Foto: L. Oleinik

UNDEVA IN MUNȚI

Eva (contemporană) și șarpele

O veche legendă orientală spune că zeul-șarpe Neig a fost învins de o femeie. Nu e însă nevoie să recurgem la legende pentru a ne închipui cum poate decurge o luptă atât de inegală. Inegală? De fel, dacă femeia este o „preoteasă a șarpelui sfânt”, inițiată în tainele comportării reptilelor, fie ele și cobre regale. Să asistăm, așadar, la un duel între o preoteasă birmaneză și o cobra. Cine va ieși învingătoare din duel, cobra sau curajoasa Evă contemporană?

„De cultul șerpilor am aflat pe vremea când am fost în Ceylon — își amintește A. Denise în însemnările lui de călătorie. Odinioară cultul era răspândit în tot sud-estul Asiei. Încit nu-i exclus ca legenda biblică despre Eva și șarpele să fie numai o variantă a unei vechi legende orientale. Interesându-mă în dreapta și în stînga despre cultul șarpelui, am aflat că într-o regiune din Birmania centrală el s-a menținut pînă în zilele noastre.

În drumul nostru am întîlnit ruine de temple străvechi, ai căror pereți erau împodobiți cu imagini ale zeului-șarpe. Iar cînd am ajuns la Pagana, în nordul Birmaniei, și ne-am aflat în fața a patru temple înălțate cîndva în cinstea zeului-șarpe, am înțeles că oamenii de prin partea locului nu și-au abandonat nici acum vechile credințe. După îndelungi căutări am dat de un bătrîn preot budist, care mi-a explicat cum pot să ajung la ultima preoteasă a vechiului cult.

După două zile de drum ne-am pomenit într-un sătuc pierdut în munți, unde locuia familia de slujitoare ale zeului-șarpe. N-am văzut însă bărbați. Familia era alcătuită dintr-o bătrînă, fiica ei, o femeie frumoasă de vreo treizeci de ani, și două fetițe, de doisprezece și paisprezece ani. Cele două femei adulte erau preotese ale șarpelui sfînt. Ele mi-au povestit, fără să se codească, despre acest străvechi cult. Am înțeles din spusele lor că preotesele se bucură de respectul sătenilor, care le consideră sfînte.

Mărturisesc că la început n-am prea crezut că „zeul” lor era cobra regală. După cum se știe, cobrele regale sînt șerpi de dimensiuni foarte mari, care ating uneori 4,5 metri. Capul lor e cît pumnul unui bărbat voinic. În plus, aceste reptile sînt extrem de agresive și periculoase: o „doză” de venin poate omîri douăzeci de oameni.

Preotesele au încercat însă să mă convingă că aveau totuși de-a face cu cobre regale. Ele mi-au povestit cum au plecat odată în munți și au prins o cobra, iar reptila le-a făgăduit că

va fi cuminte și li se va supune, cu condiția ca la sfîrșitul anului să-i redede libertatea și să fie transportată înapoi acolo unde a fost prinsă. Intrucît aceste argumente nu erau de natură să mă convingă, cele două femei mi-au promis că a doua zi aveau să mă ducă la zeul lor, care se află într-o peșteră din munți.

Dis-de-dimineață ne-am înființat la cele două preotese. În jurul casei lor se adunase o mare mulțime de oameni. Am fost invitați să ne așezăm la locul de onoare, alături de preoteasa cea tină, într-o căruță trasă de boi. În urma noastră mergeau sătenii care duceau daruri zeului-șarpe. Procesiunea era încheiată de o orchestră cu gonguri și clopoțel.

După o oră de mers, poteca muntoasă s-a strîmțat atât de mult, încît boii nu mai puteau înainta. Am coborît, urmînd exemplul preotesei, și ne-am continuat drumul pe jos, în fruntea procesiunii. Am străbătut așa vreo 2—3 mile, cînd, deodată, orchestra a amuțit. S-a lăsat o tăcere mormintală. În fața noastră, dincolo de ultima unduire a potecii, se căsca o peșteră. Ne-am oprit. Sătenii au așezat la marginea potecii darurile pentru zeu; orez și sare. Apoi preoteasa s-a desprins de mulțime și, cu un gest, m-a invitat s-o urmez. S-a apropiat cu pași ușori și grațioși de intrarea în peșteră și a strigat ceva. După cîteva minute de așteptare și-a făcut apariția o cobra de vreo patru metri. Șarpele s-a năpustit spre preoteasă și s-a încolăcit la picioarele ei. Apoi, cu capul aruncat spre spate, părea gata să se lanseze în clasicul său atac fulgerător. Preoteasa, imobilă, urmărea atentă pregătirile șarpelui, de care o despărțea o distanță de cel mult un metru.

Nu pot să-mi dau seama cum a reușit preoteasa să ghicească momentul atacului. Cert e că mișcările cobrei și ale preotesei au fost simultane și la fel de rapide, încît șarpele și-a înfipt dinții în pinza veșmîntului preotesei. Încă un atac al șarpelui, apoi un al treilea, al patrulea, dar toate ratate. Părea, într-adevăr, că preoteasa execută, împreună cu reptila, un dans bizar, cu mișcări line. De fiecare dată capul șarpelui nimerea în faldurile veșmîntului ei, fără să-i pricinuiască vreun rău. Dar veșmîntul alb al preotesei se acoperise de pete galbene de venin... La un moment dat, femeia s-a apropiat de șarpele Istovît, l-a mingiuit pe cap, apoi s-a aplecat repede și l-a sărutat. O ultimă tresărire periculoasă a reptilei, dar preoteasa, cu un salt grațios, i-o luase înainte și se plasase în afara razei ei

de acțiune. După care s-a apropiat de noi, cu același pas ușor, legănat. M-am temut ca nu cumva cobra s-o atace prin surprindere, pe la spate, dar șarpele s-a mulțumit să se tîrască încet spre sălașul lui.

Iar preoteasa, de parcă n-ar fi trecut prin clipe atît de grele, ne-a zîmbit și ne-a poftit să facem cale întoarsă.”

(După „Nauka i žizni“)

O ENIGMĂ NORDICĂ

Așa-numitele labirinturi

Labirinturile de piatră continuă să fie o enigmă pentru arheologi. În momentul de față se cunosc peste 100 de așa-numite labirinturi de piatră situate, fără excepție, numai în nordul Europei: (Anglia, Danemarca, Suedia, Norvegia, Finlanda, Peninsula Kola și Insulele Solovețk-U.R.S.S.). În afara predilecției lor pentru nord, aceste labirinturi mai au și o altă caracteristică: pot fi întîlnite numai pe țărmul mării sau pe insule, iar cele mai multe sînt orientate spre mare.

E vorba de niște spirale complicate, cu diametrul variînd între 5 și 30 de metri, clădite din lespezi de diferite dimensiuni, care formează numeroase cotituri ce conduc, în cele din urmă, spre centrul construcției. S-a stabilit că ele datează din antichitate, dar nici un arheolog n-a izbutit încă să descopere exact de cînd anume, cine și de ce le-a construit.

Studiind labirinturile de pe insula Zaițki (Marea Albă), arhitectul A. Kuratov a demonstrat recent modul cum au fost construite: în centrul viitoarei construcții se înfigea un stîlp, în jurul căruia se înfășura o curea; un om, ținînd în mină un capăt al curelei, se rotea în jurul stîlpului, iar pe măsură ce cureaua se derula, pașii lui marcau pe sol o spirală desfășurată peste care se așezau apoi pietrele.

Lîngă labirinturi se află întotdeauna niște grămezi de piatră al căror țel a rămas de asemenea necunoscut. Cel mai mulți specialiști în materie inclină să creadă că aceste bizare construcții nordice au fost lăcașuri în care se oficiau ritualuri în cinstea Soarelui.

ATENȚIE LA AMĂNUNTE!

1 Patru călători și o barcă

Lîngă malul unui rîu se afla o barcă în care puteau încăpea numai doi inși. La un moment dat patru călători s-au apropiat de rîu cu intenția de a-l traversa. În cele din urmă cei patru au reușit să treacă rîul, folosînd aceeași barcă, fără să apeleze la ajutorul altcuiva. Mai mult, barca a fost lăsată la locul ei inițial. E posibil să se fi întîmplat așa?

2 Doi berbeci

Doi berbeci stau unul cu capul îndreptat spre nord, celălalt, cu capul spre sud. Pot să se vadă unul pe celălalt fără să întoarcă capul?

3 O împărțire cu bucluc

Patru căței trebuie împărțiți la trei copii, în așa fel încît nici un copil să nu primească mai mulți căței decît ceilalți. Cum se face împărțirea?

CALEIDOSCOP

Campanie împotriva cariilor dentare

Avînd în vedere că fluorul previne cariile dentare și că în combaterea acestei afecțiuni apa fluorizată e un mijloc pe cît de eficient pe atît de accesibil, specialiștii din cadrul Organizației Mondiale a Sănătății au reco-

... varia ...
... varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...
... varia varia varia varia ...

mandat celor 130 de state membre ale Organizației să ia măsuri de fluorizare a apei potabile, în cazul în care se constată că fluorul ingerat de populație nu corespunde nivelului optim (1:1 000 000). De asemenea, Organizația Mondială a Sănătății preconizează consumarea „dirijată” a fluorului sub formă de tablete, prescrise de specialiști în doze individuale.

Ceai fierbinte prin conducte

Conductele transportă acum nu numai apă, petrol, gaze, ciment etc. În Elveția, prin conducte din material plastic se transportă lapte direct de la sursă, de pe pășunile alpine, spre satele din văi. În Kenya, pe versantele munților Kilimanjaro sînt instalate conducte pe care se scurg zăpezile topite ce servesc la irigarea regiunilor secetoase. Din Dublin (Irlanda) berea este transportată prin conducte pe o distanță de 20 de mile. Iar o firmă londoneză a inaugurat recent o nouă „marfă” difuzată prin țevi. E vorba de... ceaiul gata preparat. Aprovizionarea cu ceai fierbinte a celor 5 500 de salariați ai firmei durează în felul acesta numai 8 minute. Ceaiul e reparat prin conducte în trei corpuri de clădiri cu 44 de etaje.

(Din „Tehnika-molodioji“)

— Ce ai, dragă?
— Nimic grav, am înnotat pe valuri.

ATENȚIE LA AMĂNUNTE!

(răspunsuri)

1. Patru călători și o barcă. Dacă v-ați spus cumva că cei patru călători s-au apropiat de același mal al rîului, problema n-ar putea fi rezolvată. Dar dacă doi dintre ei s-au apropiat de un mal, iar ceilalți de malul opus, soluția e simplă ca oul lui Columb: primul doi au traversat rîul cu barca, ceilalți doi au făcut același lucru în sens invers, și barca a rămas la locul ei.

2. Doi berbeci. În text nu se menționează că cei doi berbeci stau spate în spate, așa cum sîntem tentați să ne închipuim. Ei stau cap în cap. Așadar...

3. O împărțire cu bucluc. Din nou sîntem tentați să ne abatem de la datele problemei și să ne închipuim că nici un copil nu trebuie să primească mai mulți căței decît fiecare dintre ceilalți copii. Or, în text se spune clar: decît ceilalți. Prin urmare împărțirea se face astfel: 1, 1 și 2 căței (copilul care a primit 2 căței nu are mai mulți căței decît ceilalți copii, care au și ei 2 căței).

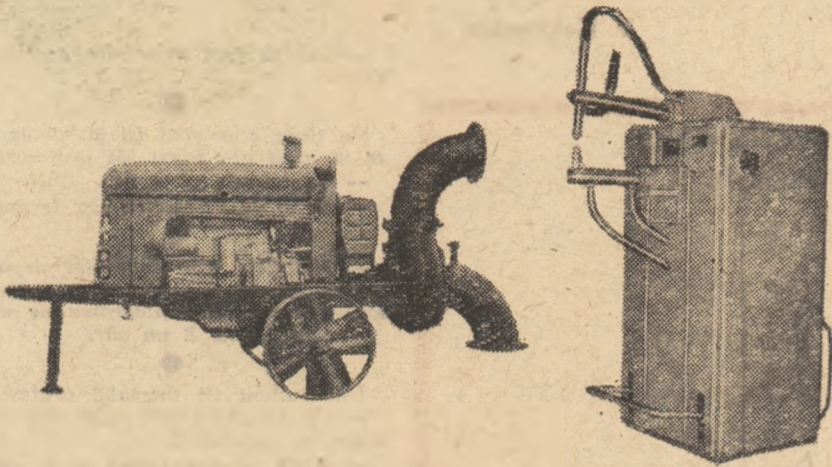

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI

B-dul G. Coșbuc nr. 256, telefon 15830—15831

EXECUTĂ

- agregate de pompare tip D. 108—12 (toli)
- mașină de punctat electrică
- ridicător hidraulic monobloc
- remorcă monoax pentru transportat lădițe cu struguri din vii cu distanța minimă între rânduri de 1,8 m și 3 m, precum și remorcă pentru transportat lădițe cu fructe.
- nicovale pentru forjă tip 63 kg., 100 kg. și 150 kg.
- diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

FR. BEEG — Iași: Consultați un chirurg care va opina asupra conduitei terapeutice.

BOBI — Buhuși: Nu se prea înțelege din descrierea dv. sumară dacă este vorba de o fimoză (strîmtoarea orificiului prepuțial, care nu mai permite descoperirea glandului) sau de o parafimoză (strangularea glandului de către inelul prepuțial). Oricum, dacă nu cedează la manevrele obișnuite, este necesară intervenția chirurgicală. 2) Opiniile diferă mult de la autor la autor. Tratamentul, de lungă durată, și sub control medical se face cu Metiltetosteron asociat eventual cu Gonacor. 3) În tratamentul ejaculării precoce s-au obținut recent rezultate bune cu Guanetidina, 1 cpr. cu o jumătate

de oră înainte de momentul oportun sau cu injecții i.v. de sulfat de magneziu 1 fiolă/zi (10-12 fiole). Pentru diminuarea excitațiilor locale ale glandului se utilizează și unele unguente anestezice cum este pomada cu xilocaină 5% sau cu cocaină bazică 0,50 g + ulei de măsline 5 ml

Enigmaticii „omuleți cit pumnul”

(Urmare din pag. 4-a)

din Stuttgart, a descris tribul de indieni aymani pe care l-a văzut pe cursul mijlociu al râului Tocuyo din Venezuela. Bărbații aymani aveau o înălțime de 1,20 m, dar femeile erau mult mai scunde — sub un metru. Din păcate, Federmann n-a putut face fotografii, încît adversarii săi i-au contestat descoperirea.

Mai aproape de noi, un grup de geologi americani care lucrau într-un masiv muntos, la 700 km depărtare de Bogota, capitala Columbiei, a descoperit și a filmat un trib de pigmei. Așadar, și în America au fost identificați pigmei.

Dacă mai adăugăm la toate acestea faptul că săpăturile arheologice au dus la concluzia că și în Sicilia au existat pigmei — de tip european, cu alte cuvinte „pigmei albi”, se poate conchide că: popoare de statură mică există (sau au existat) pe toate continentele din Lumea Veche și în America. Deci pigmei negri, galbeni și albi.

În felul acesta teoria că toți pigmeii ar avea o înfățișare și un mod de viață identice a fost infirmată. Mulți specialiști înclină să creadă că statura liliputană a unor locuitori din diverse regiuni ale globului ar fi determinată de similitudinea condițiilor de viață. Într-adevăr, toți pigmeii locuiesc în păduri tropicale, unde umiditatea și insuficiența razelor solare au putut mai întâi frîna dezvoltarea fizică, iar generațiile ulterioare au dat pitici ideal adaptați la mediu.

*) Paul Rivet, „Les origines de l'homme américain”, Paris, 1958.

Cooperativele meșteșugărești din județul Buzău execută prin unitățile de deservire a populației:

COOPERATIVA „SPORUL” BUZĂU ȘI COOPERATIVA „SOLIDARITATEA” RÎMNICU SĂRAT:

lenjerie de pat și de corp, cusături cu alesătură, covoare tip oriental și covoare românești țesute în gherghef: diverse articole pentru copii și nou-născuți, tricotaje.

COOPERATIVA „MUNCITORUL” BUZĂU:

plăpumi, confecții, îmbrăcăminte, lenjerie, articole de uz casnic din lemn, manechine croitorie și vitrină, mobilă.

AGENȚIA DE PUBLICITATE — I.S.I.A.P.

s-a mutat din str. Eforiei
în

strada Visarion nr. 6 — sectorul 1 — București
telefon 11.26.82

Orele de serviciu pentru public: 8—14

(4516)

COMERȚUL PRIN COLETĂRIE

COMOD, RAPID ȘI SIGUR

Vă expediară la domiciliu, prin colet postal, mărfurile solicitate de dv.

UNIVERSALCOOP
COMERȚUL PRIN COLETĂRIE
STR. SERGENT NUȚU ION 8-12
BUCUREȘTI

destinatar

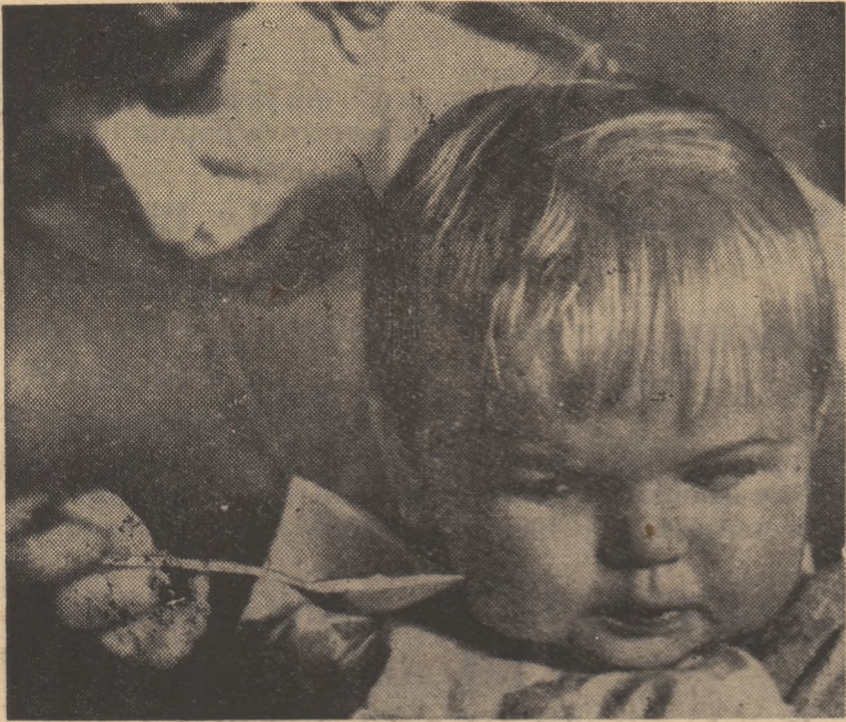
TOV. _____

STR. _____ Nr. _____

BL. _____ SC. _____ ETAJ. _____ AP. _____

LOCALIT. _____ JUD. _____

— Nu!

Foto: V. Vasilenko

Un șef amabil

Nici unul dintre funcționarii Oficiului poștal nu știa cine va prelua conducerea instituției. Din biroul șefului, acum pustiu, nu mai răzbătuse de trei săptămâni bizititul monoton al ventilatorului și mirosul de ceară roșie.

Ziablik, casierul-șef al Secției financiare, scrisori cu valoare și imprimare, asigura pe toată lumea că are informații precise, cum că noul șef va fi responsabilul cu corespondența-aero, un tovarăș principal și de înaltă ținută morală. Glafira Serapionovna, cea mai veche femeie de serviciu, șoptea la urechea fiecăruia, în mare secret, că...

Într-un cuvânt, confuzia era totală. Fiecare credea că celălalt va fi șeful. Și poate că din pricina asta raporturile între funcționarii Oficiului deveniseră extrem de calde, preventivoare și apăsate curtenitoare.

Dar într-o bună zi se ivi noul șef. Nu era responsabilul corespondenței-aero și nici Glafira Serapionovna nu ghicise.

Noul șef strinse mâna energic colaboratorilor săi și le spuse zimbând: — Vom lucra împreună pentru binele clienților noștri.

— Foarte amabil, foarte amabil, constată Ziablik, răsucindu-și mustățile.

— Ce binevoitor! îl susținu Fenia, telegrafista.

Frații K. și P. Zuhov, expeditori, confirmară aprecierile cu o ușoară mișcare a capetelor.

Piotr Stepanovici Șişighin își începu ziua de muncă prin a vizita fiecare sector al Oficiului. Trecu și pe la sectorul poste-restante, și pe la coletărie, și pe la telegrafie. Cu acest prilej se interesă de condițiile de locuit ale subalternilor săi. După părerea lui, întrebările de acest fel creau un contact strâns între șef și funcționari.

— Ce-ți mai face soția? îl întreabă Șişighin pe controlorul de la sectorul expediție.

— E plecată într-o delegație, îl răspunde controlorul covârșit de amabilitatea șefului.

— Și copiii?

— Cea mai mare e la școală, iar cea mai mică, iertați-mă acasă.

— Aha! Cîți ani ai?

— Treizeci și nouă.

— Hm! Cîte colete ai de expediat astăzi?

— O sută douăzeci.

— Foarte bine, porumbelule. Ei, poate că ai nevoie de ceva, personal? Sint gata.

— Luat prin surprindere, controlorul căzu pe gânduri.

— Aș avea nevoie de camion. Să transport ceva la căsuța mea de vară.

— Da, da... Începe sezonul Flori, iarbă verde... E, desigur, plăcut în sinul naturii. Dar mașina nu pot să ți-o dau. Dacă ai fi cerut un concediu fără plată, pe două-trei săptămâni... Imediat. Fără nici o discuție.

A trecut o lună. Între timp, Piotr Stepanovici Șişighin discutase de trei ori cu fiecare subaltern. Și erau șai-zeci. Sufletele funcționarilor încetaseră de mult să se mai încălzească la flacăra acestor convorbiri. Dar Șişighin era sigur de metoda lui și continua să-i interogheze în legătură cu familiile lor...

— Ce-ți face soția? îl întreabă Șişighin pe controlorul sectorului expediții.

— Cea mai mare e la școală, iar cea mai mică e acasă, îi răspundea acesta, cufundat în adunarea unor coloane de cifre fără sfârșit.

— Dar copiii? îl întreabă șeful, cu ochii în tavan.

— În delegație.

— Cîți ani ai?

— O sută douăzeci.

— Cîte colete ai de expediat astăzi?

— Treizeci și nouă...

Convorbirea decurgea într-un tempo susținut. Șeful zîmbea blajin, binevoitor și era foarte mulțumit de el.

— Plictisitor om, făcu Ziablik.

— Ne chinuște pe toți, adăugă Fenia, telegrafista. Dinsa era cea mai sinceră dintre funcționarii publici.

Frații K. și P. Zuhov, expeditorii, clătinară din cap, aprobator.

B. Egorov
I. Polișciuk

Remușcări tardive

Participând la petrecerea organizată de colegii lui de birou Baranov, cu ocazia mutării în casă nouă, Anatoli Borisovici a căzut de la fereastra apartamentului celui dintii, aflat la etajul șaisprezece.

„Ce mi-a venit să mă duc la petrecerea asta?, se întreba el, furios, în timp ce cădea de la etajul șaisprezece. Acum aș fi fost acasă, aș fi citit o carte, aș fi băut un ceai, pe cind așa...”

Și la urma urmei, ce înseamnă pentru mine Baranov ăsta? se interogă Anatoli Borisovici. Coleg de birou, atîta tot. Și ce adunătură în casa lui. Ființe grosolane, neplăcute!

Dar lasă că nici eu nu-s mai bun! se muștra tot el, pe un ton fals auto-critic. Am ascultat anecdote proaste, ba am mai și ris pe deasupra. Și aia, aia, cum dracu' o chema? A. da, Elocika. O femeie vulgară. Și eu tot timpul în jurul ei, își aducea aminte Anatoli Borisovici, roșind.

Și tipul ăla, cu care m-am sărutat. Un golan! Si prietenul lui, buzatul care-mi tot spunea Vasea, un cretin sadea, un adevărat pitecantrop. Asta

mi-a fost ultima zi de viață. Să-ți petreci atît de prosteste ultima zi, cind mai ai atît de făcut! Dar parcă ce am realizat pînă acum? se întreba Anatoli Borisovici, zimbînd amar. Asta am visat eu?”, conchise el, plîngînd.

Plîngea și zbura, pînă cind zborul îi luă sfîrșit.

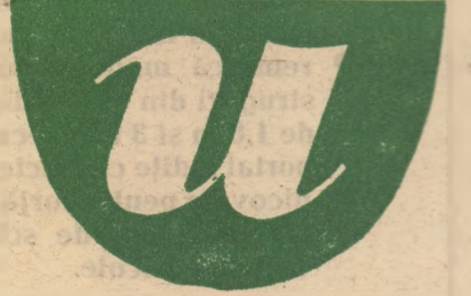
Căzu printre răzvoarele de verdeață și bătrînii mirați, care stăteau pe marginea lor. Rămase întins, liniștit, nemișcat, cu ochii larg deschiși, plini de lacrimi!

Lumea îl înconjură din toate părțile. Dar Anatoli Borisovici se bucura în sinea lui că Baranov primise casă la etajul întii.

După ce s-a bucurat pe indelete, s-a ridicat, s-a sărutat cu „golanul de rind”, a zimbînt „pitecantropului”, a îmbrățișat-o pe Elocika și, foarte mulțumit de viață, s-a îndreptat spre apartamentul colegului lui, unde a continuat să chefuiască, sărbătorînd astfel mutarea lui Baranov în casă nouă.

V. Kokliușkin

• umor •
• umor umor um •
• umor umor umor •
umor umor umor umor
lor umor umor umor um
umor umor umor umor
nor umor umor umor um
r umor umor umor umor
mor umor umor umor umc

— Nu, în fața celorlalte era multă lume.

Un tînăr absolvent își ia rămas bun de la unul din foștii săi profesori.

— Vă datorez tot ce știu.

— Ei, ei, lasă! Pentru așa de puțin...

— Metodele dv. sint total depășite. Sint sigur că din pomul ăsta n-o să scoateți nici două kilograme de mere.

— S-ar putea. E un pîr.

Un student își întreabă profesorul: — Ce deosebire este între noțiunile de timp și veșnicie?

— Dacă aș avea timp să-ți explic ți-ar trebui o veșnicie ca să înțeleg.

Un pictor își prezintă cea mai proaspătă lucrare. O pînză total imaculată. Întorcîndu-se spre asistență, pictorul explică:

— Tovarăși, tabloul reprezintă o vacă care paște într-o poiană.

— Dar unde-i iarbă? întreabă cineva.

— A mîncat-o vaca.

— Păi, atunci unde-i vaca?

— A plecat. N-avea ce să mai caute într-o poiană unde nu mai era iarbă.

— De ce spunei că-i un cor mixt?

Nu sint decît bărbați.

— Da, dar unii știu să cînte, ceilalți nu.

La circ.

— Ce știi să faci? îl întreabă directorul pe noul postulant.

— Pot să mîncînc o vacă dintr-o singură înghițitură.

— Bine, te angajez pentru două reprezentări pe zi, la șapte și la nouă seara.

— În condițiile astea nu pot să accept. Eu cind mai iau masa?

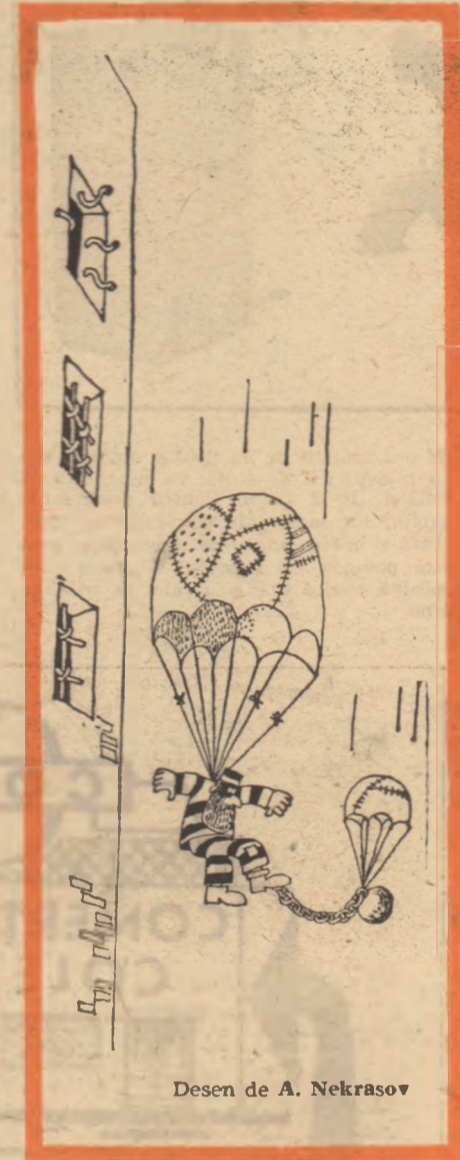
— Am auzit că vă place muzica bună.

— E adevărat, dar nu face nimic, continuați.

Un profesor întreabă pe un student: — Dacă ai putea să iei un tablou dintr-un muzeu, ce-ai lua: un Rubens sau un Rafael?

— Care ar fi mai aproape de țesura.

(După „Sputnik”)

Desen de A. Nekrasov

Din pix, la fix

— Ați fost la expoziție? Cum v-a plăcut tabloul meu?

— Era singurul la care te puteai uita...

— Mă măguliți!

Fără cuvinte

